

Cirkev bratská

Úrad a služba diakonov v Písme a v Cirkvi bratskej

Ordinačná práca

Mgr. Bohuš Vasil'

Nitra 2019

Súhlasím s prípadným zverejnením mojej ordinačnej práce.

Bohuš Vasiľ

Obsah

ÚVOD	3
1 BIBLICKÉ VYMEDZENIE DIAKONÁTU	4
1.1 Princípy diakonskej služby v Starej zmluve	4
1.2 Vzor diakonátu v Ježišovom učení a službe (Ježiš najlepší diakon)	7
1.3 My všetci sme diakonmi vo všeobecnom význame	8
1.4 Ustanovenie diakonského úradu (Skutky 6)	9
1.5 Funkcie diakonátu	11
2 DIAKONI A STARŠÍ, KRÁSNA HARMÓNIA V ŠÍRENÍ EVANJELIA	13
2.1 Odlíšenie úradov	13
2.2 Spolupráca starších a diakonov	16
2.3 Dôležitosť diakonátu	16
3 HISTÓRIA DIAKONÁTU V CIRKVI	18
3.1 Prvé a druhé storočie	18
3.2 Stredovek	18
3.3 Reformácia	19
3.4 História diakonátu v Cirkvi bratskej	20
4 PRAKTICKÉ IMPLIKÁCIE	22
4.1 DOČASNA FÁZA: „starší-diakon“	22
4.2 STRETÁVANIA	22
4.3 ROZPOČET – úloha diakona či staršieho?	23
4.4 NÁVRH ÚLOH DIAKONA	23
4.5 DIAKONÁT A NÁŠ CIRKEVNÝ PORIADOK	24
5 ZÁVER	26
POUŽITÁ LITERATÚRA	27
PRÍLOHA 1 Exegéza textu: Skutky apoštolov 6: 1-7	29
PRÍLOHA 2 Kázeň skutky 6:1-7	38
PRÍLOHA 3 Kázeň: Zjavenie Jána 2:12-17	46
PRÍLOHA 4 Kázeň: Náhum 2	54

ÚVOD

Naším silným presvedčením, s ktorým vstupujeme do tejto práce, je, že pri budovaní zdravých zborov potrebujeme začať od vedenia zborov. Bez toho, aby sme popierali doktrínu všeobecného kňazstva a s vedomím toho, že všetci kresťania tvoria cirkev, si uvedomujeme, že vedenie zborov hrá kľúčovú rolu. Preto tvrdíme, že ak chceme zdravé zbory, potrebujeme zdravých lídrov – starších i diakonov. Ako hovorí Kent Hughes: *„Je axiómou, že takí, akí sme my vedúci v mikrokozme, takou sa rokmi stane zbor v makrokozme.“*

Diakonský úrad v Cirkvi bratskej nie je momentálne celkom jasný a pomaly sa vytráca. Diakoni sú dnes chápaní viac-menej ako sociálni pracovníci a ich práca je skôr mimo-zborová. No v Novej zmluve a v mnohých iných denomináciách sú diakoni považovaní pri starších za spoluvedúcich zboru.

Zároveň, keď v cirkvi diskutujeme o biblickej úlohe starších ako pastierov zboru, vidíme potrebné úlohy, ktoré starších zamestnávajú a odvádajú ich pozornosť od priorít. Mnohé z týchto úloh sú úlohy pre diakonov, ktorých však v zboroch nemáme. Preto sa domnievame, že lokálne zbory posilňuje, ak sa učíme správne identifikovať a modliť za biblicky definovaných diakonov. Keď v prvej cirkvi ustanovili diakonský úrad *„Slovo sa šírilo a počet učeníkov rástol“*. Túžbou nás všetkých určite je vidieť naše zbory rásť.

V práci sa budeme zaoberať biblickým vymedzením diakonátu. Najprv sa pozrieme, ako nás Stará zmluva pripravuje na tento úrad, potom ako sa tieto očakávania naplnili v osobe a službe Ježiša Krista, a napokon prejdeme do Novej zmluvy, kde vidíme diakonský úrad ustanovený. V druhej kapitole sa pozrieme na to, ako sa diakoni a starší navzájom potrebujú, a ako spoločne vytvárajú vhodné podmienky na rast cirkvi. Potom venujeme kapitolu pohľadu na históriu diakonátu v cirkvi, a zvlášť v Cirkvi bratskej a jej predchodkyňiach. Pozrieme sa na biblické rozlíšenie ich úloh a spoločný základ ich služby. V poslednej časti sa pokúsime zhrnúť dôležité implikácie a priniesť praktické dôsledky.

Odvážnou i pokornou túžbou je navrhnúť doplnok o diakonoch do cirkevného Poriadku Cirkvi bratskej.

1 BIBLICKÉ VYMEDZENIE DIAKONÁTU

V tejto práci chceme postupovať od Písma k praxi, nie naopak. Aj keď sú to súčasné okolnosti, ktoré nás donútili zamyslieť sa nad diakonátom, chceme sa vrátiť k Písmu a začať našu diskusiu s pozorným bádáním v ňom. Postupovať budeme klasicky od starozmluvných princípov, cez zavedenie diakonátu v Novej zmluve, až do dnešných implikácií.

1.1 Princípy diakonskej služby v Starej zmluve

Najprv trochu odstúpime od úzkeho definovania diakonátu a pozrieme sa na charakter samotného Boha vyjaveného v Starej zmluve pri svojom vyvolenom ľude - Izraeli, najmä na jeho vzťah k chudobným či núdzným.

Pochopenie Božieho záujmu o chudobných a Jeho očakávania, že sa Jeho ľud Izrael bude o nich starať, nám pomôže uchopiť základné biblické princípy, aplikovateľné aj dnes. Ako dodáva Cornelis Van Dam, špecialista na Starú zmluvu, „*Takéto pochopenie* (Božieho záujmu pre chudobných, naša pozn.) *má vplyv na každú diskusiu ohľadne diakonského úradu*“¹ Preto najprv nahliadneme, ako Stará zmluva definuje, kto je chudobný/núdzny.

Stará zmluva má širší slovník na vyjadrenie toho, čo my nazývame „chudobní“. Cornelis Van Dam hovorí o troch kategóriách:

- Materiálne núdzni (*'ebyon*)
- Bezmocní (*'dal*)
- Utláčaní či prenasledovaní (*'anaw, ani*)

Pre náš zámer je dôležité vidieť záujem YHWH k týmto zraniteľným a preto uvedieme niekoľko príkladov zo Starej zmluvy.

Materiálne núdzni. Je faktom, že nevlastníť pôdu bola v tej dobe existenčná vec. Vidíme však, že Boh svojím zákonom myslel aj na takýchto ľudí. Izraeliti mali siedmy rok nechať zem ležať úhorom a dovoliť nech sa z nej živia chudobní.² A takisto nemali zožínať polia až po okraj, aby ostalo aj pre (ekonomicky) chudobných a cudzincov.³

¹ VAN DAM, C. *The deacon: Biblical foundations for today's ministry of mercy.* (2016), s. 3. ISBN: 9781601785114.

² Ex 22:25-27

³ Lv 19:9-10

Bezmocní - vdovy a siroty. Takisto veľmi zraniteľné v tej dobe boli vdovy, ktoré však neušli záujmu YHWH. Najprv treba povedať, že YHWH nastavil opatrenia, aby vdova neostala bez fyzickej a ekonomickej ochrany manžela. Vidíme to napr. v *švagrovskom práve*,⁴ ktoré pomohlo Rút⁵ a ktoré nerešpektovali Júdovi synovia a boli maximálne potrestaní.⁶ YHWH chránil vdovy i siroty svojím zákonom a bol veľmi prísny, ak ich niekto utláčal: „*Vdovu ani sirotu nebudete utláčať. Ak ich však budeš utláčať... rozpáli sa môj hnev a pozabíjam vás mečom, takže vaše ženy ovdovejú a vaše deti osirejú.*“⁷

Cudzinci, utečenci. YHWH opakovane pripomína Izraelitom, že oni boli cudzincami v Egypte, toto uvedenie má mať preto vplyv na ich zaobchádzanie s cudzincami: „*Cudzinec, ktorý sa zdržuje u vás, nech je pre vás ako domorodec. Miluj ho ako seba samého, lebo aj vy ste boli cudzincami v Egypte.*“⁸ Cudzinci mali podobné práva ako vdovy a siroty v Izraeli, taktiež im boli určené zvyšky úrody.⁹ A čo bolo nezvyčajné v tej dobe, cudzinci – otroci mali participovať na Izraelskom odpočinku v siedmy deň.¹⁰ Dokonca, ako pripomína Van Dam, mali cudzinci okrem materiálnych benefitov Bohom dané privilégium byť súčasťou Božieho vyvoleného ľudu cez znak zmluvy – obriezku, a tým mať všetky výhody Izraela.¹¹

Záver je, že v Starej zmluve vidíme systematickú legislatívnu ochranu zraniteľných, ako sú cudzinci, vdovy, či siroty.¹² S určitosťou môžeme povedať, že ak Izraeliti poslúchali Božie slovo cez zákon, ktorý im dal, núdzni medzi nimi sa mali ďaleko lepšie ako hocikde inde v okolitých kultúrach.¹³

„*Nebude u teba núdzneho, lebo Hospodin ťa štedro požehná v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh, aby si ju dedične obsadil, ak budeš ochotne poslúchať Hospodina, svojho Boha, pozorne a dôsledne zachovávať všetky príkazy, ktoré ti dnes dávam.*“¹⁴

Ak sledujeme tento princíp Božej starostlivosti o núdzných, vidíme ešte jednu dôležitú tému vzhľadom k nášmu predmetu. Tým je **misijný aspekt** tejto ochrany a starostlivosti

⁴ Dt 25: 5-10

⁵ Rut 4

⁶ Gn 38

⁷ Ex 22: 21-24

⁸ Lv 19:34

⁹ Dt 24: 19-21

¹⁰ Ex 20: 10

¹¹ VAN DAM, C. The deacon, s. 9.

¹² VAN DAM, C. The deacon, s.12.

¹³ VAN DAM, C. The deacon, s.12.

¹⁴ Dt 15:4-5

o núdzných. „*Poslúchaním Božieho zákona mal byť Izrael svetlom národom.*“¹⁵ Vidíme to na viacerých miestach Biblie. Implicitne už v raji a explicitne od zmluvy medzi YHWY a Abrahámom (Gn 18:18), vyjadrené frázou „*byť požehnaním pre národy*“, a ďalej skrz biblický príbeh. V Izaiášovi 49:6 sa píše: „*Ustanovujem ťa za svetlo národov, aby si bol mojou spásou až do končín zeme.*“ Z kontextu vyplýva nastolenie práva a ochrany pre utláčaných či núdzných (v. 8b-10).¹⁶ Jednoducho povedané, poslušnosť Izraela aj v poskytovaní ochrany a pomoci núdznym ukazovala povahu YHWH okolitým národom.

Zároveň YHWH nechce od svojho ľudu, aby niečo robili povrchno či z donútenia, ako motiváciu im dáva svoj príklad: „*Pamätaj, že si bol otrokom v Egypte a že ťa vykúpil Hospodin, tvoj Boh. Preto ti dnes prikazujem...*“¹⁷. Izraeliti sa poslúchaním zákona starali o núdzných, ako tí, ktorí boli sami zachránení, nie pre svoje skutky, ale z čistej milosti. Ako zachránený a vykúpený Boží ľud sa mali radostne starať o cudzincov, vdovy, siroty..., a tak poukazovať na zachraňujúceho a starostlivého Boha.

Otázkou je, či existoval v Starej zmluve nejaký systém, či štruktúra ochrany núdzných? Existoval nejaký protodiakonát?

Aj keď niektorí teológovia špekulujú, či služba levitov alebo stanových pomocníkov nebola predchodcom diakonátu, s určitosťou môžeme povedať, že: „*Pán Boh neustanovil špeciálny diakonský úrad v tom čase. Vytvoril však nevyhnutné zaopatrenie pre chudobných v Jeho zákone a bolo na jednotlivcoch, ktorí tvorili národ, aby sa venovali potrebám chatrných a prevzali iniciatívu.*“¹⁸

Aj keď v Starej zmluve nevidíme priamo diakonský úrad, vidíme niekoľko dôležitých princípov, ktoré odhaľujú povahu diakonátu.

- **1. princíp:** Bohu záleží na starostlivosti o núdzných (utláčaných, chudobných, bezmocných...).
- **2. princíp:** Ak Izrael poslúchal Boží zákon, a staral sa o núdzných, bol svetlom okolitým národom.

¹⁵ VAN DAM, C. The deacon, s. 12.

¹⁶ Pozn. Aj keď je diskutované, komu to Boh zasľubuje, kto je „služobník v Izaiášovi“. A.T. Abernethy navrhuje, že to zrejme mal byť Izrael ako národ, aj keď on v tejto úlohe Božieho služobníka zlyhal a ultimátne úlohu služobníka naplnil Ježiš Kristus. Napriek tomu Izaiáš popisuje Izrael ako Božieho služobníka. Izrael mal byť svetlom národom, ako jasne vidíme v Biblii.

¹⁷ Dt 15:15

¹⁸ VAN DAM, C. The deacon, s. 30.

- **3.princíp:** Motiváciou Izraela slúžiť núdzným bolo, že Boh sa o nich samotných postaral, a tak mohli radostne slúžiť ako Boží vykúpený ľud.

1.2 Vzor diakonátu v Ježišovom učení a službe (Ježiš najlepší diakon)

S príchodom Ježiša sa slová z Izaiáša o služobníkovi, ktorý sa postará o núdzných, nastolí spravodlivosť, pozdvihne utláčaných, či zastane sa sirôt, stali stelesnenou skutočnosťou.¹⁹ Preto sa teraz v stručnosti pozrieme na Ježišovu službu a jeho učenie starostlivosti o núdzných, ako píše Van Dam: „...musíme vidieť, ako *Kristus stelesnil a vyučoval službu chudobným a núdzným, a skrze to pochopíme implikácie pre úrad diakona (diakonos).*“²⁰

Ako prvé potrebujeme pochopiť, čo grécke slovo diakon znamená. Pre naše potreby nám postačí najrozšírenejší preklad gréckeho slova diakonos v Novej zmluve (ďalej len NZ) ako **„SLUŽOBNÍK“**.

Diakoneó – „slúžiť“

Diakonos – „služobník“²¹

Napríklad to vidíme v Kristovom vyhlásení pri Poslednej večeri: „*Ale ja som medzi vami ten, čo obsluhuje (slúži) – (diakoneó)*“.²² Evanjelista Ján nám v 13. kap. aj vykresľuje, čo to znamená byť služobníkom – *diakonom*. Učeníci po dlhej ceste so špinavými nohami prichádzajú k slávnostnej večeri. Kto ich obslúži takouto podradnou službou a umyje im nohy? Kde sa nájde služobník – diakon? Bude to Peter, Ján, ...? Nakoniec je to, nečakane, Ježiš. Ježiš berie ručník, zohýna sa a umýva nohy svojim učeníkom. Majster sa skláňa. Pán slúži. **Ježiš ako diakon.** Ak rozmýšľame o diakonáte, musíme povedať, že Ježiš bol Pán, ktorý dokonale slúžil. Pán, ktorý prišiel poslúžiť zraneným, chudobným, chorým, hriešnym....

Ježiš bol ten, ktorý v synagóge prečítal odsek o „Božom služobníkovi“:

*Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal zvestovať **chudobným** evanjelium a uzdravovať **skrúšených srdcom**. Poslal ma vyhlásiť **zajatým** prepustenie, **slepým** vrátiť zrak, **utláčaných** prepustiť a vyhlásiť **milostivý rok Pána**. (Lk 4:18 - 19)*

¹⁹ Iz 11:4-5; 61:1-2

²⁰ VAN DAM, C. The deacon, s. 39.

²¹ VAN DAM, C. The deacon, s. 40.

²² Lk 22:27

A dodal: „*Dnes sa splnilo Písmo, ktoré ste práve počuli.*“ (v. 21). Niet pochýb, že Ježiš svojou pozemskou službou stelesnil podstatu diakonátu a vidíme to na mnohých miestach evanjelií.²³ Takisto ap. Pavol nazýva Krista služobníkom (diakonos), napr. v Rim 15:8.

1.3 My všetci sme diakonmi vo všeobecnom význame

No takisto v NZ vidíme, že Ježiš nielen stelesnil službu núdzným, zároveň aj nastolil príklad a viedol k tomu svojich učeníkov: „*Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľký, bude váš sluha – diakonos a kto by chcel byť medzi vami prvý, bude váš otrok. Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých.*“ (Mt 20:26b-28). Jeho učeníci mali nasledovať príklad tohto najlepšieho diakona.

Presbyteriánsky pastor Mark E. Ross v pozornom štúdiu Jánovho evanjelia prišiel k dôležitým záverom pre náš diškurz. Evanjelista Ján vo svojom evanjeliu zdôrazňuje, že bratská obetujúca láska a jednota majú dokazovať, že ich svedectvo (Slovo) je pravdivé: „*Podľa toho všetci spoznajú, že ste moji učeníci, ak budete mať lásku jeden k druhému.*“²⁴ Inak povedané – skutky dokazujú slová. Autor teda dochádza k záveru, že keď cirkev vykazuje poslušnosť k tomuto novému prikázaniu, milovať jeden druhého, neveriaci sú priťahovaní k Bohu. Kredibilita našej zvesti leží v skutkoch lásky, slovami autora: „*Slovo, ktoré kážeme, nesie ovocie*“. Dôležité je, že túto skutočnosť prepája autor s udalosťou v Skutkoch 6, kde bol diakonát ustanovený ako úrad. Na to sa pozrieme v ďalšej časti, zatiaľ zhrnieme, čo sme doteraz videli.

Starozmluvné princípy diakonátu sú stelesnené v Ježišovi a pretrvávajú v Novej zmluve. Keď sme videli, že Izrael mal svojou starostlivosťou o núdznych byť svetlom národom, dokonale naplnené a žité je to v osobe Ježiša Krista, ktorý to ďalej vyžaduje od svojich učeníkov. Videli sme tiež, že Izrael sa staral o núdznych, nie aby niečo dosiahol, ale z radosti, ako vykúpený Boží ľud. S príchodom Ježiša (a neskôr po vyliatí Ducha) jeho cirkev tak slúži ako vykúpený zachránený Boží ľud. Lebo o nás platilo:

Boli sme **chudobní** – v Ňom sme sa stali kráľovsky bohatí.

Boli sme **sirotami** – no v Ňom patríme do Jeho rodiny.

Boli sme **cudzincami** – odlúčení od Boha – teraz v Kristovi sme nebeskými občanmi.

²³ Vid': Mt 5:3, Lk 6:20, Lk 6:24, Lk 7:21, Mt 21:31, Mk 2: 15-17,...

²⁴ Jn 13:35

A toto je našou motiváciou byť diakonmi vo všeobecnom význame.

Keď sme sa pozreli na diakona vo všeobecnom význame, môžeme prejsť na úrad diakona špecificky. Ako mnohí autori, venujúci sa tejto téme, tak aj my začneme v Skutkoch v 6. kapitole, kde vidíme povahu a úlohu diakonátu.

1.4 Ustanovenie diakonského úradu (Skutky 6)

Keďže táto pasáž je explicitne jedinou v NZ, ktorá hovorí o pôvode a povahe diakonského úradu, pozrieme sa na ňu podrobne, v kontexte, do ktorého je text vsadený. Aj napriek existencii námietok, či táto pasáž je naozaj o ustanovení diakonátu²⁵, vzhľadom na silnú protiváhu dostatočne presvedčivých argumentov,²⁶ budeme vychádzať práve z tohto textu.

Podľa teológa a vykladača Skutkov sv. apoštolov Davida Cooka, je refrénom či melódiou knihy fakt, že „Božie slovo sa bude šíriť napriek opozícií z vonku, či nepokojom z vnútra“. Argumentom je grécke slovo „*dei*“ (musí sa stať) použité 40x v knihe, či akýsi refrén: „*a Slovo sa šírilo*“.²⁷ Teda kniha je o nezastaviteľnom napredovaní slova evanjelia, vďaka čomu raná cirkev nezastaviteľne rastie a prekvitá.

V prvých kapitolách vidíme, že cirkev má všetko spoločné²⁸ a je zrejme na apoštoloch, aby to distribuovali, starali sa a viedli cirkev²⁹. Až kým nedôjdeme k 6. kapitole, dôležitej pre náš účel.

Problémom je šomranie a nejednota zboru spôsobená nedostatočnou starostlivosťou o helénske vdovy.³⁰ A vyhrcoje sa napätie hlavného príbehu tejto knihy: Ako sa bude teraz Slovo ďalej šíriť, keď apoštoli majú viac a viac povinností? Majú sa postarať o praktické veci spôsobujúce nejednotu cirkvi či pokračovať stoj čo stoj v kázaní evanjelia? Ako svet uvidí, že ich slová sú pravdivé, ak v cirkvi je nejednota (ak skutky veriacich hovoria niečo iné)?

²⁵ Takýmto sú napríklad profesori teológie Barnett či Darell L. Bock.

²⁶ Cornelius V. Dam v knihe *The Deacon*, prináša hneď niekoľko dôležitých argumentov: 1. spôsob ordinácie ukazuje, že ide o naozaj dôležitý úrad; 2. Keď neskôr ap. Pavol zmieňuje tento úrad (1.Tim 3:8n, Fil 1.1) nepotrebuje vysvetľovať pôvod či mandát úradu; 3. kontext textu i výber diakonov sedí s charakteristikami ap Pavla; 4. Prví čitatelia Skutkov tento text čítali ako ustanovenie diakonov. Toto bola hlavná pozícia v cirkvi od 2.storočia, napr. Ireneus identifikuje Štefana ako prvého diakona.

²⁷ COOK, D. *Teaching Acts: Unlocking the book of Acts for the bible teacher*. (2007), s. 22-26. ISBN: 978-1-84550-255-3.

²⁸ Sk 2:44-45.

²⁹ Sk 4:34-35.

³⁰ WRIGHT, N. T. *Acts for everyone, part 1*. (2008), s. 98-99. ISBN 978-0-281-05308-7.

A naopak, ako môže rásť cirkev, ak sa apoštoli nebudú venovať službe Slova? Tieto otázky sa musíme pýtať, aby sme lepšie pochopili podstatu ustanovenia diakonátu.

A ako hovorí aj M. E. Ross „tento kontext v živote ranej cirkvi poskytuje dôležitý pohľad pri uvažovaní nad podstatou a úlohami diakonov“³¹. Lebo práve tento kontext a tieto otázky prvej cirkvi priniesli ako riešenie ustanovenie siedmych diakonov.

*„Preto si, bratia, vyhliadnite spomedzi seba sedem osvedčených mužov, plných Ducha a múdrosti, ktorých ustanovíme na túto službu. My sa však budeme plne venovať modlitbe a službe Slova.“*³² Výsledok? *„Táto reč sa zapáčila celému zhromaždeniu... Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov mimoriadne rástol...“* dokonca aj veľký počet lídrov opozície sa obrátil.

Tento kontext podľa M. E. Rossa prináša niekoľko nápomocných implikácií:

1. Diakonský úrad existuje, aby napomáhal službe Slova tým, že uľahčí nevyhnutné zodpovednosti tých, ktorí slúžia Slovom (rozumej – starší). Tí, ktorí slúžia slovom sa môžu lepšie koncentrovať na svoju prácu, a nevyhnutné služby v cirkvi nemusia byť zanedbávané.

2. Diakonský úrad je principiálne zameraný na starostlivosť o núdzných či znevýhodnených. Vidíme, že starostlivosť o núdzných je v cirkvi nevyhnutná (ako sme ukázali aj v podkapitolách predtým: vychádza z Božieho charakteru a je potvrdením kresťanskej zvesti).³³

Ďalšie 2 implikácie zo Skutkov 6 prináša Cornelius Van Dam:

3. Vzhľadom na množstvo kresťanov v Jeruzalemskej cirkvi je najpravdepodobnejšie, že títo siedmi diakoni zohrávali úlohu koordinátorov, ktorí dohliadali na to, aby všetkým bolo poslužené. Diakoni boli teda vedúci praktickej pomoci núdznym.

4. Z kontextu ďalej vidíme, že diakoni slúžili aj Slovom, keď to bolo treba. Preto diakoni zrejme neposkytovali len fyzickú pomoc núdznym, ale starali sa aj o ich duchovné potreby s útechou v evanjeliu.³⁴

Anglický kazateľ Martin Loyd Jones k tomuto povedal:

„Je zlé dať obsluhovanie stolov pred kázanie Božieho Slova, pretože je tiež nesprávne dať človeka pred Boha. Lebo v skutočnosti je to vlastne problém tohto sveta. Človek je v centre,

³¹ Ross, M.E. *The role of the deacons in the overall mission of the church*. s. 2.

³² Skutky 6:3-4

³³ Ross, M.E, *The role of the deacons in the overall mission of the church*. s.2-3.

³⁴ Dam, C. V; *The Deacon*, s. 59.

človek je všetko... Takže je zlé dať človeka pred Boha. A po druhé rovnako zlé je dať **telo pred dušu**. Inými slovami, my sa nemýlime len o Bohu, ale my sa mýlime aj o človeku. Čo je človek? Podľa modernej teórie je človek len telesná schránka, a preto musíme robiť všetko, aby sme uspokojili svoje telo (fyzické potreby). Dať mu množstvo jedla, pitia, oblečenia, liekov, množstvo sexu... A napokon nie je úplná hlúposť a tiež najväčšia tragédia, **dať čas pred večnosť**? Nasýtenie tela je len dočasné, ale prichádza deň, v životoch všetkých nás, kedy nám už nebude záležať na jedle, a kedy nám jedlo už vôbec nepomôže. Už bude po všetkom....³⁵

Aj keď sa diakon venuje praktickým veciam v cirkvi – je to človek, ktorý chápe dôležitosť Slova v cirkvi. Dobrý diakon uprednostňuje Boha pred človekom, dušu pred telom a večnosť pred časnosťou.

1.5 Funkcie diakonátu

Vzhľadom na predchádzajúci výskum zhrnieme už len funkciu diakonátu jednou vetou: „Vedenie v praktickej službe uľahčujúce šíriť Božie slovo, robiť ho živým (aktuálnym), aby cirkev rástla a svet videl evanjelium.“

Pre jednoduchosť túto definíciu rozdelíme do troch bodov:

1. Šírenie slova (Sk 6)
2. Praktické vedenie (Sk 6)
3. Misijný dopad (Jn 13)

Záver

Biblickým exkurzom sme sa snažili poukázať na pravú povahu diakonátu, ako bol pôvodne zamýšľaný. Pozreli sme sa, ako Boh prejavuje záujem o núdznych v Starej zmluve, videli sme, ako to Ježiš stelesnil vo svojej pozemskej službe a vyslal svojich učeníkov nasledovať tento príklad služby, najviac času sme strávili pri ustanovení diakonského úradu v knihe Skutkov apoštolov. Tam sme došli k záveru, že keď sa cirkev stávala organizovanejšou, tento úrad bol vzhľadom na narastajúce praktické problémy dôležitý.

³⁵ LLOYD-JONES, D. M. *Victorious Christianity: Studies in the book of Acts*. Citované v ANYABWILE, T. *Finding faithful elders and deacons*. (2012), 24-25 s. ISBN: 978-1-4335-2992-4.

Taktiež môžeme vidieť, že starozmluvný i novozmluvný diakonát sa týkal ľudí, ktorí boli súčasťou Božieho ľudu (v nz - zbory). Nebola to primárne mimozborová služba a aj keď Ježiš slúžil diakonsky aj nežidom, išlo hlavne o cirkevnú(zborovú) prácu.

V kapitole sme sa dotýkali dvoch hlavných smerov, ktoré určujú biblickú povahu diakonátu. Prvým bolo chápať diakonát ako službu núdzným a druhý smer sa týkal viac odbremeňovania starších službou v rôznych praktických oblastiach zboru. Možno by bolo najlepšie držať tieto 2 črty spolu. Ak by sme šli len cestou pomoci núdzným, tak sa naskytuje otázka: „*Ako pomáhať núdzným v sociálnom štáte?* “. A určite chceme držať službu núdzným na pozadí diakonátu, no v nasledujúcej kapitole sa zameriame na to, ako diakoni môžu spolupracovať so staršími vykonávaním rôznych praktických úloh, a tak šíriť krásnu vôňu evanjelia.

2 DIAKONI A STARŠÍ, KRÁSNA HARMÓNIA V ŠÍRENÍ EVANJELIA

Ako sme už videli v Skutkoch 6, starší a diakoni hrajú dôležitú rolu vo vedení lokálneho zboru. Zároveň tieto dva úrady nie sú konkurenciou, ale naopak krásnou harmóniou v šírení evanjelia, veď vychádzajú z rovnakého základu a majú ten istý zámer. Nesmie nás to však viesť k záveru, že by bolo vhodné, aby tieto úrady v našej denominácii splynuli. V súčasnosti v našich staršovstvách nemáme dobrý systém na rozlíšenie úloh týchto úradov. Mnoho zvolených starších vykonáva úlohu diakona a práca staršieho ostáva na kazateľa zboru, alebo naopak práca diakona úplne absentuje v našich kruhoch. Domnievame sa, že biblické identifikovanie starších aj diakonov je jednou z najdôležitejších potrieb našej cirkvi. Správne rozlíšenie a vykonávanie úloh staršieho a diakona pomôže „nakopnúť“ našu cirkev na správnu trať, aby „*Slovo sa šírilo a počet učeníkov rástol*“. Preto sa v tejto kapitole pozrieme na **rozlíšenie** úloh týchto dvoch úradov aj na ich **spoluprácu** pri raste Božieho kráľovstva.

2.1 Odlíšenie úradov

Začneme s odlíšením týchto úradov. Oba novozmluvné úrady sú zmienené spolu v liste Filipským 1:1 aj v 1. liste Timotejovi v 3. kapitole ako *starší a diakoni*. Ako zdôrazňuje baptistický kazateľ Derek Gentle, v 1. liste Timotejovi v 3. kap. sú napísané kvalifikácie pre dva úrady, pre starších, vo veršoch 1-7 a pre diakonov, vo veršoch 8-13. Kvalifikácie sú podobné, ale nie identické. Napríklad od starších sa vyžaduje aby boli „schopní učiť“, pričom diakoni nemajú tieto požiadavky. Odlíšnosti v názve a kvalifikácii znamenajú, že tieto úrady sú odlišné. Ako tvrdí: „*Tieto fakty sú zrejmé: Diakonát a staršovstvo sú dva úrady v cirkvi. Tieto úrady sú odlišné. Diakoni nie sú starší a starší nie sú diakoni.*“³⁶

Takisto profesor teológie Gregg R. Allison na základe zmienky oboch úradov v liste Filipským 1:1 zdôrazňuje, že diakonský úrad je odlíšiteľný od úradu starších. Kým podľa neho, „*úrad staršieho je určený na prácu vyučovania, vedenia, modlitieb a duchovného dohľadu, potom diakonát je zameraný na službu vo všetkých ostatných oblastiach zboru*“.³⁷

³⁶ GENTLE, D. *The biblical role of deacons*. In: *Baptiststart* [online], s. 3 Dostupné na internete: http://www.baptiststart.com/print/role_of_deacons.html

³⁷ ALLISON, G. *Sojourners and strangers: The doctrine of the church*. (2012), s. 240-241. ISBN 978-1-58134-661-9

K odlíšeniu týchto úradov nám pomôže charakteristika biblických predpokladov na diakona a staršieho.

	STARŠÍ		DIAKON
	Títus 1	Tim 3	Tim 3
Bezúhonný	✓	✓	✓
Verný svojej žene	✓	✓	✓
Zdržanlivý, triezvy	✓	✓	✓
Sebaovládajúci sa	✓	✓	✓
Pohostinný (obetujúci sa)	✓	✓	
Schopný učiť	✓	✓	
Mierny	✓	✓	
Nie lakomý, túžiaci po zisku	✓	✓	✓
Vodca rodiny	?	✓	✓
Zrelý, preskúšaný	?	✓	✓
Dobrá povest' vonku	?	✓	

Z tabuľky vyplýva skutočnosť, že z hľadiska morálnych či charakterových predpokladov vidíme obrovský prienik medzi úradmi, avšak v oblasti „schopnosti učiť“ vidíme rozdiely. Táto schopnosť sa očakáva výhradne od starších. Aj keď musíme dodať, že biblická a teologická úroveň diakonov nie je nepodstatná. Ako píše Allison, od diakonov sa očakáva, že musia *uchovávať tajomstvo viery v čistom svedomí*, avšak nemusia mať schopnosť *podávať/komunikovať túto pravdu ako starší*.³⁸

Jednoduché rozdelenie ponúka Matt Schmucker: „*Vaši starší by mali vedieť, že oni sú zodpovední za duchovný dohľad zboru, a vaši diakoni by mali vedieť, že oni sú zodpovední za fyzické a materiálne potreby zboru.*“³⁹

- **STARŠÍ** – zodpovednosť za duchovné vedenie zboru
- **DIAKON** – zodpovednosť za vedenie v praktických potrebách zboru

³⁸ ALLISON, G. *Sojourners and strangers*, s.243.

³⁹ SCHMUCKER, M. *How to separate deacon work from elder work*. In *9Marks* [online], [cit. 28.04.2010]. Dostupné na internete: <https://www.9marks.org/article/how-separate-deacon-work-elder-work/>

Aj keď si určite uvedomujeme, že rozdelenie na „duchovné“ a „praktické vedenie“ môže byť zavádzajúce, a nie úplne teologicky výstižné. Gregg R. Allison ukazuje na príklade Štefana a Filipa, prvých diakonov, že ich služba bola ďaleko nadštandardná oproti dnešným očakávaniam od práce diakona. Štefan kázal evanjelium, konal „*veľké zázraky a znamenia*“ a Filip evanjelizačne kázal Božie slovo etiópskemu eunuchovi i ďalším. Preto, ako hovorí, musíme byť opatrní rýchlo rozdeliť duchovné záležitosti patriace starším a fyzické a dočasné potreby ako kompetencie diakonov.⁴⁰

Predstavme si staršovstvá, kde sú Boží muži, ktorí duchovne vedú zbor; vyučujú i strážia učenie; plánujú víziu zboru kompatibilnú s biblickou predstavou toho, čo je cirkev; a stretávajú sa na modlitbách a v odkázanosti na Ducha Svätého sa zaoberajú vedením zboru. Majú na to čas, lebo ich k tomu oslobodzujú verní diakoni, ktorí po ich boku preberajú iné praktické záležitosti (starostlivosť o núdznych, zabezpečenie bohoslužieb, organizáciu programov, starostlivosť o budovu, financie....). Preto sa domnievame, a je to aj naše silné presvedčenie v práci, že kvalitná biblická definícia a diferenciacia starších a diakonov veľmi napomôže efektívite vedenia našich zborov.

Toto trefne vyjadruje aj Mark Dever vo svojej knihe *Nine Marks of a Healthy Church*, kde uvádza, že v mnohých moderných zboroch zamieňajú úlohu staršieho s úlohou diakona. Potom častokrát duchovné vedenie zboru ostáva len na kazateľovi. Preto ako Dever píše: „*bolo by to len na prospech takýchto zborov, aby sa znova rozlíšila rola staršieho od roly diakona.*“⁴¹

Domnievame sa, že Cirkev bratská musí rásť v zámernom, systematickom a biblickom budovaní starších. Myslíme, že to je (aj pri potrebe kontextualizácie, misie, či mnohých iných dôležitých vecí...) jednou z najťažších i najhorúcejších výziev pre našu cirkev. Potrebujeme diakonov, ktorí budú viesť zbor v praktických záležitostiach a starších, vyučujúcich Božie slovo. Následne by nemuselo o našej cirkvi platiť pozorovanie jedného Japonca, o ktorom píše Oss Guinness: „*Kedykoľvek stretnem budhistického lídra, vidím svätého muža, kedykoľvek stretnem kresťanského lídra, vidím manažéra.*“⁴²

⁴⁰ ALLISON, G. *Sojourners and strangers*, s.242.

⁴¹ DEVER, M. *Nine marks of a healthy church* s.243.

⁴² GUINNESS, O. *Dining with the Devil*. In DEVER, M. *Nine marks of a healthy church* s.243.

2.2 Spolupráca starších a diakonov

Zatiaľ čo sme sa najprv pozreli na odlišnosti medzi úradmi, teraz sa pozrieme na to, ako sa tieto úrady potrebujú. Pozrieme sa v krátkosti na ich spoločný základ, znegujeme zaužívané presvedčenia, že práca diakonov je nepodstatná či menejcenná, a ukážeme, akým prínosom pre naše zbory môže byť biblicky ukotvený diakonát.

V predchádzajúcej kapitole sme mohli vidieť, že starší i diakoni túžia po tom, aby sa Božie slovo šírilo.⁴³ A to dvoma spôsobmi, ktoré sme načrtli:

1. svojou prácou odbremeňujú starších, ktorí Božie slovo môžu kázať a vyučovať⁴⁴
 2. svojou prácou odstraňujú napätia a konflikty v zbore a robia Božie slovo viditeľným⁴⁵
- A tak teda šírenie slova, z čoho vyplýva rast cirkvi, je spoločným základom i cieľom úradov.

2.3 Dôležitosť diakonátu

Rôznosť rolí úradov ešte neznamená menejcennosť, či ne-duchovnosť jedného. Ako sme už ukázali na základe Skutkov 6, prví diakoni neboli nevyhnutne len praktickí ľudia. Boli to ľudia, ktorí, keď bolo treba, vedeli evanjelizovať, kázať, či teologicky apologetizovať. Preto nerobme chybu, že diakonov zastavíme či odradíme od rastu v teológii, či učení Božieho slova. Takisto sme ukázali, že biblický pohľad na núdznych je širší, ako len poskytovanie praktickej pomoci, núdzni potrebujú pomoc fyzickú, emocionálnu, ale aj duchovnú.

Ako hovorí T.Keller, úrad diakona je síce vytvorený, aby sa stretával s fyzickými potrebami ľudí, zároveň ale ide o duchovnú službu, nakoľko vychádza z duchovných motívov.⁴⁶

Tendencia vnímať diakonát ako podradný úrad existuje, preto citujeme profesora Van Dama: „každý úrad (diakonát i staršovstvo) má svoje špecifické miesto a rolu, no žiaden nie je nadriadený, či podriadený. Medzi týmito úradmi je silné puto v šírení Kristovej lásky a milosti slovom i skutkom, takže by sa dalo očakávať, že tieto úrady úzko spolupracujú.“⁴⁷

O potrebe pozitívneho teologického pohľadu na povahu služby diakonov píše aj baptistický pastor z Washington DC, Jamie Dunlop. Vo svojom článku nazýva diakonov tlmíči nárazov. Vychádza zo situácie opísanej v Skutkoch v 6. kapitole, kde sú kontextom ustanovenia prvých

⁴³ Vid' Skutky 6:7

⁴⁴ Vid' Sk. 6:4

⁴⁵ Vid' Sk. 6:1-2 a Jn 13:35

⁴⁶ KELLER, T. *Resources for the deacons: Love expressed through mercy ministry*. (1985), s. 29. ISBN: 978-0970354167.

⁴⁷ VAN DAM, C. *The deacon*, s. 146.

diakonov konflikty ohľadom židovských a gréckych vdov. Diakoni vstupujú do tejto situácie ako tlmiče, ktoré utlmujú konflikty a prinášajú riešenie do vzniknutého napätia. Ako autor pripomína, Božou túžbou bolo vždy zjaviť svoju slávu národom, sčasti aj cez jednotu Židov a pohanov v cirkvi (Ef 3:10).⁴⁸

Preto vidíme, že diakoni sú úžasným darom pre cirkev. Ich účel je poprepletaný s Božím zámerom pre tento svet.

O dôležitosti diakonátu píše aj Van Dam, keď tvrdí, že silný diakonát je obrovským požehnaním pre cirkev, nie len preto, že zobrazuje Kristovu lásku a súcit praktickým a hmatateľným spôsobom, ale takisto uvoľňuje starších, aby sa mohli koncentrovať na ich úlohu pastierstva a duchovného dohľadu v službe Hlavy cirkvi.⁴⁹

Záver:

Zavedenie biblického diakonátu čiastočne **okreše naše súčasné staršovstvá**, keďže mnoho dnešných starších sú v skutočnosti zrelí (či nezrelí) diakoni. Vieme, že to bude znamenať oslabenie už teraz málo početných staršovstiev, ale ako pastor Phil Newton správne hovorí: *„Cieľom cirkvi by nemalo byť ustanoviť početné staršovstvo - za každú cenu, ale radšej povýšiť štandardy duchovného vodcovstva v cirkvi - za každú cenu.“*⁵⁰ Správna a dobrá túžba po dobrom tímovom vedení zboru nesmie podceniť biblické štandardy a umelo vytvárať z niekoho niečo iné, ako to, čo obdarovaním a prirodzenou povahou z neho robí Pán cirkvi. On, múdry Pán cirkvi vie, čo je pre cirkev najlepšie.

Zároveň však ľudia na správnom mieste, ako diakoni a diakonky môžu priniesť mnohé ovocie v lokálnom zbore. Zbožní a obdarovaní muži a ženy, ktorým záleží na šírení Božieho slova, ktorí svojím praktickým riadením zboru vedú ďalších k praktickým skutkom lásky, a stoja tam, kde majú stať, prispievajú k rastu cirkvi.

Veríme, že krásna harmónia starších a diakonov, vedúcich zboru, pre ktorých je prioritou šírenie evanjelia, prinesie nový vietor do našich spoločenstiev. Taktiež veríme, že kvalitné definovanie a komparácia starších i diakonov prispeje k pevnejším základom našich spoločenstiev.

⁴⁸ DUNLOP, J. *Deacons: Shock-absorbers and servants*. In 9Marks [online], [cit. 31.03.2010]. Dostupne na internete: <https://www.9marks.org/article/deacons-shock-absorbers-and-servants/>

⁴⁹ VAN DAM, C. *The deacon*, s. 149.

⁵⁰ NEWTON, P. *Elders in Congregational Life*. s.56, citované v: MCKINLEY M. *Church Planing is for Wimps* s. 69, (2010) ISBN: 978-1-4335-5704-0.

3 HISTÓRIA DIAKONÁTU V CIRKVI

Po náhľade do Novej zmluvy sa v rýchlosti pozrieme ako sa diakonát ďalej v cirkvi vyvíjal (či degradoval). Náš historický prieskum nebude zďaleka vyčerpávajúci, zdôrazníme len pre nás kľúčové skutočnosti, a zameriame sa hlavne na históriu diakonátu v Cirkvi bratskej a u jej predchodcu, Svobodnej reformovanej cirkvi.

3.1 Prvé a druhé storočie

V práci sa výrazne opierame o porozumenie diakonátu na základe Skutkov 6. Uvedomujeme si modernú diskusiu ohľadne toho, či môžeme text v Skutkoch chápať ako ustanovenie diakonátu. Avšak v Irenejovom (130 - 200) diele *Proti herézam* vidíme, že prvé generácie po apoštoloch jasne chápali Skutky 6 ako ustanovenie diakonského úradu a Štefana ako prvého diakona.⁵¹ Ako hovorí Van Dam, „*toto pochopenie zo Skutkov 6 sa nezdalo byť kontroverzným bodom, ktoré by vyžadovalo obranu.*“⁵² Vtedy, na rozdiel od dneška to bolo samozrejmosťou.

Takisto v *Didache*, diele z 1. storočia, vidíme, že pre zbory veľkú úlohu zohrávali starší i diakoni, ktorých si volilo celé spoločenstvo: „*Vyberte si, bratia, biskupov (starších) a diakonov hodných Pána*“⁵³. Diakoni neboli považovaní za menejcenných, naopak boli chápaní ako reprezentanti Krista. Ignácus z Antiochie v 2. storočí napísal: „*Nech každý rešpektuje diakonov ako Ježiša Krista.*“⁵⁴ Alebo podobne Polycarp: „*Buďte podriadení presbyterom (starším) a diakonom ako Bohu a Kristovi.*“⁵⁵

3.2 Stredovek

Zmena nastala po Milánskom edikte (313), keď sa cirkev stala štátnou. Diakonát sa pretvára. Jednak centralizácia cirkevnej moci, jednak zakorenenie ekleziologickej hierarchie zdeformovalo úrad diakonátu. Diakoni sa stali viac-menej služobníkmi biskupov (Prvý nicejský

⁵¹ IRENEAUS, *Against heresis*; 3.12.10., [online], Dostupné na internete: http://www.prudencetrue.com/images/Irenaeus_Against_Heresies_Book_III.pdf

⁵² VAN DAM, C. *The deacon*, s.95

⁵³ Didache 15.1. In VAN DAM, C. *The deacon*, s.96.

⁵⁴ IGNATIUS of Antioch: *The commentary on the Letters of Ignatius of Antioch*. Citované v VAN DAM, C. *The deacon*, s.97

⁵⁵ PALMER, D.R. In *The Epistle of Polycarp to the Philippians* ch.5 2-3, [online], Dostupné na internete: http://bibletranslation.ws/down/Polycarp_Epistle_To_The_Philippians.pdf

koncil, 325). Starostlivosť o núdznych bola organizovaná biskupmi a diakoni mali množstvo iných liturgických povinností. Diakonát sa v podstate stal odrazovým mostíkom k biskupstvu.⁵⁶

S nárastom hierarchie, nie len diakoni, ale ani zbory už neparticipovali na pomoci núdzným. Samozrejme, na strane druhej, vďaka inštitucionalizácii, vznikali mnohé organizované zariadenia na pomoc núdzným, ktoré sa však stávali nezávislými, čím cirkev ako taká strácala účasť na tejto službe.⁵⁷

3.3 Reformácia

Obdobie reformácie prinieslo pozitívne zmeny v oblasti diakonátu. Reformačný princíp *sola scriptura* otvoril dvere biblickej optike na tému diakonátu. A princíp *sola gratia* zmenil povahu diakonskej služby, zo záslužníckej práce, ktorou si biskupi „kúpovali“ spasenie v období staroveku, na službu ako odpoveď evanjelia.

Už *Martin Luther*, snažiac sa vrátiť úrad diakonov k biblickej perspektíve, videl text v Skutkoch 6 ako moment ustanovenia tohto úradu. Na základe tohto textu chcel vrátiť úradu jeho pôvodnú úlohu – pomáhať núdzným. On, i ďalší reformátori, ostro kritizovali starovekú predstavu, že diakoni slúžia biskupom, a že sú len medzistupienkom na ceste k biskupstvu.⁵⁸

Najvýraznejšie sa o toto pričínili *Ján Kalvín*, ktorý však nemohol pre situáciu v Ženeve úplne presadiť poctivý biblický diakonát. Avšak jeho práca mala veľký vplyv na mnohých miestach vo svete, kde vznikali nové Reformované a Presbyteriánske zbory.⁵⁹ Preto si ho dovoľíme citovať: „*Písmo špecificky ustanovuje ako diakonov tých, ktorých cirkev poverila k distribúcií almužny, starostlivosti o chudobných a službe ako správcov spoločnej pokladnice pre chudobných.*“⁶⁰

Reformácia priniesla dva rozmery v otázke povahy diakonátu. Jeden smer je rozumieť diakonátu hlavne ako službe núdzným (tento zastávajú viac presbyteriáni) a druhý rozmer je rozumieť diakonátu hlavne ako praktickej pomoci, ktorá uľahčuje prácu starším, či už administratívu, spravovanie financií, údržbu budovy, atď... (k čomu viac inklinujú baptisti). My sa v našej práci snažíme držať balans medzi obidvoma rozmermi.

⁵⁶ VAN DAM, C. *The deacon*, s.98.

⁵⁷ VAN DAM, C. *The deacon*, s. 99 – 101.

⁵⁸ VAN DAM, C. *The deacon*, s. 101 – 102.

⁵⁹ *Ibid.*, s. 111.

⁶⁰ GENTLE, D. *A study in the biblical role of deacon*. In baptiststart.com [online], Dostupné na internete: http://www.baptiststart.com/pdf/role_of_deacons.pdf

3.4 História diakonátu v Cirkvi bratskej

Za rok vzniku denominácie je považovaný rok 1880. Zámer cirkvi, v tom čase išlo o Slobodnú reformovanú cirkev, orientovať sa na diakonickú prácu vidíme už v jej začiatkoch, keď pri založení zboru v Prahe, okrem formulovania vyznania viery, cirkev zvolila trojčlenné staršovstvo a dvoch diakonov.

Už v útlých začiatkoch Slobodnej cirkvi reformovanej boli diakoni chápaní ako tí, ktorí spolu so staršími a kazateľom viedli zbor. V základnom dokumente cirkvi z roku 1904⁶¹ sa píše, že staršovstvo tvorené kazateľom, staršími a diakonmi má „*péči hlavne o duchovní pokrok sboru*“⁶². Z dokumentu vyplýva, že ich úloha bola najmä starostlivosť o núdzných zboru, ale takisto boli pribraní aj kvôli inej praktickej práci zboru. Takisto vidíme, že diakonkami mohli byť (a aj boli) aj ženy, čo neplatilo pre úrad staršieho.⁶³

Keď Adlof opisuje apoštolskú (*rozumej novozákonnú*) cirkev vymenováva iba 2 úrady, ktoré vedú zbor: starší (biskupi, presbyteri,...) a diakoni. Starší vedú hlavne slovom a diakoni napomáhajú starším hlavne v praktickej pomoci o núdzných a iných praktických veciach.⁶⁴

Na základe zachovaných zdrojov vieme, že diakoni boli nie len ľudia so sociálnym zameraním, ale zároveň vedeli zastúpiť kazateľa a viesť zbor slovom počas jeho neprítomnosti. Vidíme to napr. v zboroch v Rakovníku (ČR) i Kyjove (ČR)⁶⁵. To nám pripomína situáciu v Skutkoch apoštolov, kde vidíme, že prvý diakon Štefan mal výbornú kázeň.

V histórii Cirkvi bratskej vidíme obetujúcich sa mužov i ženy, ktorí slúžili núdznym, zakladali rôzne sociálne spolky či inštitúcie. Spomenieme spolok Domovina, prácu Františka Urbánka, spolok Podpora, Diakoni, zriadenú kazateľom Františkom Marekom, prácu sestier Royových, diakonické združenie Betánia a prácu ľudí okolo Igora Andrého, organizáciu SENIOR GARDEN n.o. v Leviciach a množstvo ďalších.⁶⁶ Niektoré prešli pod štátnu správu, iné ostali cirkevnými združeniami.

Otázkou pre nás je, či sa diakonia nestala len synonymom k sociálnej pomoci a nevytratil sa tak pôvodný biblický význam, ktorý určite s touto službou súvisí, ale siaha ďalej. Ako sme v predchádzajúcich kapitolách ukázali, a ako aj nasvedčuje skorá história Svobodnej

⁶¹ Vyznání víry a zřízení svobodné reformované cirkve

⁶² Vyznání víry a zřízení svobodné reformované cirkve; Praha, 1904, s.17

⁶³ Ibid., s.17.

⁶⁴ ADLOF, *Nástin dějin svobodných církví.* (1905). s.4

⁶⁵ ZELINKA, T. *Přehled dějin Svobodné reformované církve a Jednoty českobratrské* s. 72 - 73

⁶⁶ VASILOVÁ T. *Diakonia Cirkvi bratskej ako poskytovateľ soc. Služieb.* diplomová práca s. 31-45.

reformovanej cirkvi, diakonský úrad bol zriadený, aby popri starších viedol zbor v praktickej práci a starostlivosti o núdznych. Je dobré položiť si niekoľko otázok: Nezažívalo sa, že diakoni v zboroch sú riaditelia sociálnych zariadení alebo sociálni pracovníci, ktorí sa však nezapájajú do vedenia zboru? A nakoľko ich náplň súvisí so zborovou prácou? Alebo čo s ďalšou praktickou službou v zboroch, ako je administratíva, organizácia programov a udalostí, starostlivosť o cirkevnú budovu, kontakt s mestom, a riešenie množstva praktických úloh v zbere,...? Nezaťažujeme tým častokrát starších a neodvraciamе tak ich pozornosť od ich hlavnej priority „*vyučovania slova a modlitieb*“⁶⁷?

⁶⁷ Skutky apoštolov 6:

4 PRAKTICKÉ IMPLIKÁCIE

4.1 DOČASNA FÁZA: „starší-diakon“

Uvedomujeme si, že popri budovaní zdravého vedenia zboru sa potrebujeme držať aj legislatívy Poriadku a Ústavy CB. Preto za zváženie stojí vykonať v našich lokálnych staršovstvách medzikrok, v ktorom si vyjasníme, kto robí prácu biblicky kvalifikovaného staršieho a kto prácu diakona, a podľa toho si prerozdeliť úlohy. No navonok by sme diakonov považovali za starších. Teda akýsi starší-diakon. Predkladaný návrh nám pomôže držať sa systémov CB a zároveň vernejšie Biblii, a tým efektívnejšie slúžiť zboru. Samozrejme, toto by mohol byť len dočasný medzikrok ku komplexnejšej reforme nášho vedenia, lebo sa nám hneď vynára niekoľko vážnych otázok. Napr. ak je diakonkou žena, je v tejto dočasnej fáze aj súčasťou staršovstva⁶⁸? A iné... Avšak nezabúdajme, že ústrednou výzvou je: Ako v súčasnej situácii viesť zbory viac a viac biblicky. A možno by dočasný stav starší-diakon mohol pomôcť.

4.2 STRETÁVANIA

Vzhľadom k rozličným zámerom diakonov i starších sa domnievame, že diakoni nemusia pravidelne chodiť na každé (alebo celé) stretnutia starších. Následne na stretnutiach vznikne oveľa viac času na riešenie duchovného vedenia zboru na modlitbách, tréning a posilňovanie súčasných starších či plánovanie a smerovanie lokálneho zboru. Taktiež sa domnievame, že v zboroch, kde je viac ako jeden diakon, by diakoni mali mať svoje vlastné stretnutia, kde riešia praktické veci, a potom na staršovstve len zhrnú svoje závery. Zároveň je vzájomná spolupráca starších a diakonov nevyhnutná a kľúčová pre zdravie našich zborov, ako sme ukázali v kapitole 2, a preto je spoločný prienik stretávaní diakonov so staršími určite dôležitý. Ako aj vyjadruje svoje presvedčenie *Baptist Summit Church* vo svojom pochopení vodcovstva „*Ich rola (diakonov – moja pozn.) je úzko spolupracovať so staršími, keďže obaja budujú telo Kristovo do plnej zrelosti.*“⁶⁹

⁶⁸ Len pre vysvetlenie, veríme, že ženy, manželky starších, sú súčasťou staršovstva, nedá sa to oddeliť, ale nie sú „staršie“ a teda nemajú zodpovednosť pred zborom.

⁶⁹ *The leadership: Elders and Deacons*. In *The Summit church* [online], s. 1 Dostupné na internete.: <https://summitchurch.com/Content/Images/leadership-deacons-and-elders.pdf>

4.3 ROZPOČET – úloha diakona či staršieho?

Na otázke zborového rozpočtu chceme poukázať na rozlíšenie, a aj vzájomnú spoluprácu úradov, ktorá by mohla u nás fungovať.

Zakladajúci výkonný riaditeľ 9 Marks *Matt Schmucker* nastoľuje vo svojom článku zaujímavú problematiku. Pýta sa, kto schváli pred koncom roka zborový rozpočet. Budú to diakoni alebo starší? Hovorí, že aj keď financie vyzerajú byť záležitosťou diakonov, rozpočet je obrazom vízie zboru. „*Ukáž mi peniaze a ja ti ukážem srdce zboru.*“ Z tohto možno podľa autora usudzovať, že hlavné rozhodnutie a smerovanie ohľadne tejto veci, by mali viesť starší. To avšak podľa autora vôbec neznamena, že diakoni v tomto nezohrávajú rolu. Práve naopak, oni sú tí, ktorí vedú účtovníctvo, navrhnu odhady, vypracujú tabuľky, dajú to celé dohromady a navrhnu starším rozpočet. Potom by starší mali rozdeliť a vyvážiť rozpočet a zvážiť napríklad i miestne potreby (napr. budovu a platy) s misiou zboru. Autorov záver preto je odporúčanie, aby rozpočet predkladali zboru starší s podporou diakonov.⁷⁰

Aj keď je to len príklad, uviedli sme ho v poslednej časti, lebo dobre vystihuje praktickú spoluprácu a úlohy starších a diakonov.

4.4 NÁVRH ÚLOH DIAKONA

Nová zmluva nám jasne neodhaľuje konkrétne úlohy diakonov. Avšak podľa vzoru ustanovenom v Skutkoch 6 a na biblických princípoch, ktoré sme uviedli v predchádzajúcich kapitolách, sa zdá, že najlepšie je pozeráť na diakona ako na služobníka, ktorý urobí, čo je nevyhnutné, aby uvoľnil starších pre Bohom-darované povolanie pastorať a vyučovať cirkev. Ako tvrdí aj profesor Novej zmluvy Benjamin Merkle, ako apoštoli delegovali siedmym ľuďmi s konkrétnymi zodpovednosťami, ktoré si situácia vyžiadala, tak aj starší majú úlohu delegovať diakonom zodpovednosti tak, aby oni sami mohli svoju energiu sústrediť inde. Z tohto vyplýva, že **cirkev by mala mať slobodu definovať úlohy diakonov** vzhľadom na rôzne situácie a rôzne potreby zboru.⁷¹

Napriek tomu, pre jednoduchšie rozhodovanie, navrhujeme tieto základné rysy úloh diakona:

⁷⁰ SCHMUCKER, M. *How to separate deacon work from elder work*. In *9Marks* [online], [cit. 28.04.2010]. Dostupné na internete: <https://www.9marks.org/article/how-separate-deacon-work-elder-work/>

⁷¹ MERKLE, B. *The biblical qualifications and responsibilities of deacons*. In *9Marks* [online], [cit. 31.03.2010]. Dostupné na internete: <https://www.9marks.org/article/biblical-qualifications-and-responsibilities-deacons/>

- systém starostlivosti o núdznych (logistika, prakt. pomoc, fond pre núdznych,...)
- spravovanie financií
- starostlivosť o nehnuteľnosti (budovy,...)
- technické zabezpečovanie bohoslužieb
- organizácia zborových akcií
- organizačné a administratívne činnosti

4.5 DIAKONÁT A NÁŠ CIRKEVNÝ PORIADOK

V práci sme sa snažili biblicky zdefinovať povahu a úlohu diakonátu. Teraz sa pozrieme ako je to kompatibilné s našim cirkevným Poriadkom.

Poriadok Cirkvi bratskej narába s pojmami diakon a diakonát, avšak obsah týchto pojmov je odlišný ako novozmluvný význam. Náš cirkevný Poriadok chápe diakona ako **pracovník, ktorý pôsobí mimo zboru**, vykonávajúci sociálnu, pastoračnú, či evanjelizačnú službu. Vidíme to napr. v **článku 35.1**

„Diakonická ordinácia je poverením cirkvi v rámci misijného poslania, a to na vykonávanie konkrétnej služby charakteru sociálneho, evanjelizačného a pastoračného, napr. ako kapláni vo väzenských zariadeniach, v nemocniciach, pri spolupráci s ďalšími zložkami štátnej správy, pri akútnych situáciách ohrozenia a katastrof, v práci s deťmi, mládežou a pod. Diakonickú ordináciu schvaľuje Rada.“

Diakon je teda podľa cirkevného Poriadku chápaný ako niekto, kto slúži podobne ako kazateľ, ale mimo cirkvi (vo väznici, v nemocnici...). Preto aj náš cirkevný Poriadok pozná diakonskú ordináciu. Zjavné je to v **odseku 4** tohto článku:

V prípade, že diakon prechádza do kazateľskej služby, nastupuje do zborovej práce ako vikár. Po ukončení vikariátu môže byť navrhnuté udelenie kazateľskej ordinácie.

Z toho vyplýva, že pojem diakon je v našom poriadku **mätúci a zavádzajúci**. Ak chceme napomôcť formovaniu biblického diakonátu v našich zboroch, a tak zefektívniť vedenie zborov, potrebujeme tento pojem uviesť na pravú mieru.

Navrhujeme, aby Komisia pre Poriadok Cirkvi bratskej porozmýšľala nad zmenou názvu čl. 35 z *Diakonická ordinácia* na **Ordinácia mimocirkevného pracovníka** (resp. *nájsť lepší názov*).

Ďalej si uvedomujeme, že je potrebné novozmluvný pojem diakon do Poriadku zaviesť a definovať. Ako v práci konštatujeme, diakoni by mali popri starších patriť do vedenia zboru. Vedeniu zboru je v Poriadku venovaný **článok 43**, ktorý uvedieme:

Vedenie zboru: V Cirkvi bratskej sú si všetci členovia vrátane kazateľov rovní ako bratia a sestry v Kristovi (Mt 23:8). Cirkev bratská navyše dôsledne zastáva biblickú zásadu, že všetci kresťania sú svätým kňazstvom skrze Krista (1Pt 2:5). Nie sú medzi nimi hierarchické stupne. Líšia sa od seba iba rôznym obdarovaním a poverením v službe. Vedenie zboru je zverené staršovstvu a správcovi zboru alebo administrátorovi.

Navrhujeme teda kompetentným, aby porozmýšľali hlavne nad poslednou vetou a zakomponovali diakonát. Uvedomujeme si, že treba rozhodnúť o poradí či postavení starších a diakonov. V práci vychádzame z toho, že diakonov ustanovujú starší (ako v SK 6), a preto by diakoni mali byť pod staršími, avšak v práci tiež dochádzame k záveru, že tieto dva úrady sa navzájom dopĺňajú a potrebujú. A keďže sa do budúcnosti chceme vyhnúť nepochopenej nadržanosti týchto úradov, zdá sa múdre použiť formuláciu: *Diakoni slúžia po boku (popri) a pod vedením starších*. Bolo by dobrým zvykom zachovať v tomto presbyterско – kongregačný model, a teda nech je zbor zainteresovaný do procesu skúmania a odsúhlasovania výberu diakonov a staršovstvo nech vyberá a ustanovuje diakonov.

Preto asi nebude jednoduché do pôvodného znenia len vložiť slovo diakonát bez zdefinovania a zaradenia vo vzťahu k staršovstvu. Naše odporúčanie by bolo:

„Podľa praxe NZ, Cirkev bratská v rámci vedenia lokálnych zborov rozoznáva dva odlišné úrady – diakonov a starších. Kým úrad starších je oddaný vyučovaniu, vedeniu, modlitbám a pastierstvu, tak diakonát je oddaný slúžiť vo všetkých ostatných oblastiach zboru.“

A keďže náš Poriadok nedefinuje, kto je diakon, pridávame návrh možného doplnenia:

Slovo diakon (grécky, diakonos) jednoducho znamená „služobník“. Diakoni sú služobníkmi našich zborov, muži a ženy (Rim 16:1), ktorí sú kvalifikovaní (1Tim 3) na službu starostlivosti o Boží ľud. Vedú zbor v rôznych praktických záležitostiach, aby umožňovali starším sústrediť sa na pastierstvo a vyučovanie cirkvi. Ich rolou je úzko spolupracovať so staršími (Sk 6:1-7), a tak spoločne budovať telo Kristovo do plnej zrelosti.

5 ZÁVER

V práci sme nahliadli na povahu, úlohu a princípy diakonátu v Biblii a následne sme sa to snažili aplikovať do dnešnej situácie v rámci CB na Slovensku. Videli sme, že novozmluvní diakoni viedli zbory spoločne so staršími a pod ich autoritou. Diakoni boli obrovským darom pre cirkvi, keď vstúpili do vedenia praktických úloh a uvoľňovali starších pre službu slova a modlitieb. Takto nádherná harmónia týchto dvoch úradov prinášala v prvej cirkvi veľké misijné ovocie.

Načrtli sme aj históriu cirkvi, a to ako sa pojmu diakonát postupne menil význam. To isté slovo získavalo v histórii cirkvi rozličný obsah. Kým v prvom a druhom storočí nikto nespochybňoval ustanovenie diakonátu v Skutkoch 6, neskôr sa obsah diakonátu začal meniť.

Zistili sme, že aj v našej cirkvi má tento pojem rôzne významy. Často pod pojmom diakon nesprávne chápeme striktno sociálneho pracovníka a (čo je ešte horšie) častokrát slúžiaceho mimo cirkvi. Diakoni, ako sme ich v práci definovali, nám tak veľmi chýbajú.

Kto teda robí prácu diakonov v našich zborech? Obávame sa, že buď nikto, alebo starší. A keďže to častokrát vykonávajú práve starší, nemajú čas ani energiu sa venovať prioritám, pre ktoré boli povolani. Potom celé duchovné vedenie zboru častokrát hádžu na jednu osobu – kazateľa. Preto dochádzame k silnému záveru, že znovu-definovanie úradu diakonov a dobré vymedzenie ich úloh, pomôže našim staršovstvám a uvoľní našich vodcov tímovo (spolu s kazateľom) viesť naše zbory slovom a modlitbami. Potom budeme svedkami, ako takáto organizačná zmena a vyjasnenie priorít napomôže rastu našich spoločenstiev. O tomto sme presvedčení – lebo je o tom presvedčený Autor Biblie.

POUŽITÁ LITERATÚRA

ABERNETHY, Andrew T. *The Book of Isaiah and God's kingdom: A thematic-theological approach*. Illinois: InterVarsity Press, 2016, 245 s. ISBN: 978-0-8308-2641-4.

ALLISON, Gregg R. *Sojourners and Strangers: The Doctrines of the Church*, Illinois: Crossway, 2012, 494 s. ISBN: 978-1-58134-661-9.

ANYABWILE, Thabiti. *Finding faithful elders and deacons*. Wheaton, Illinois: Crossway, 2012, 173 s. ISBN: 978-1-4335-2992-4.

COOK, David. *Teaching Acts: Unlocking the book of Acts for the bible teacher*. Fearn: Christian Focus, 2007, 303 s. ISBN: 978-1-84550-255-3.

DEVER, Mark. *Nine Marks of a Healthy Church*. Wheaton, Illinois: Crossway, 2013, 300 s. ISBN: 978-1-4335-3998-5.

DUNLOP, Jamie. *Deacons: Shock-absorbers and servants*. In *9Marks*. Dostupne na internete: <https://www.9marks.org/article/deacons-shock-absorbers-and-servants/> (31.03.2010)

GENTLE, Derek. *A study in the biblical role of deacon*. In *baptiststart.com*. Dostupné na internete: http://www.baptiststart.com/pdf/role_of_deacons.pdf

KELLER, Timothy. *Resources for deacons: Love expressed through mercy ministry*. Christian Education and Publications, 1985, 127 s. ISBN: 978-0970354167.

MCKINLEY, Mike. *Church Planing is for Wimps*. Illinios: Crossway, 2010, 124 s. ISBN: 978-1-4335-5704-0.

MERKLE, Benjamin. *The biblical qualifications and responsibilities of deacons*. In *9Marks*. Dostupné na internete: <https://www.9marks.org/article/biblical-qualifications-and-responsibilities-deacons/> (31.03.2010)

ROSS, M.E, *The role of the deacons in the overall mission of the church*. South Carolina: First Fruit, publication of the First Presbyterian church of Columbia. Publication n.1.

SCHMUCKER, Matt. *How to separate deacon work from elder work*. In *9Marks*. Dostupné na internete: <https://www.9marks.org/article/how-separate-deacon-work-elder-work/> (28.04.2010)

ADLO, Alois. *Nástin dějin svobodných církví křesťanských, zvláště pak Svobodné reformované církve české*. Praha: Křesťanský spolek mladíků v Čechách, 1900, 177 s.

VAN DAM, Cornelis. *The Deacon: Biblical Foundations for Today's Ministry of Mercy*. Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2016, 253 s. ISBN 978-1-6017-8511-4.

VASILOVÁ Terézia. *Diakonia Cirkvi bratskej ako poskytovateľ soc. služieb*, 2011, diplomová práca. 76 s.

Vyznání víry a zřízení Svobodné reformované církve. Praha, 1904, 32 s.

WRIGHT, N. Timothy. *Acts for everyone, part 1*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2008, 212 s. ISBN 978-0-281-05308-7.

ZELINKA, Timoteus. *Přehled dějin Svobodné reformované církve a Jednoty českobratské*. 1950, 112 s.

PRILOHA 1 EXEGÉZA TEXTU: SKUTKY APOŠTOLOV 6: 1-7

V tých dňoch, keď rástol počet učeníkov,

helenisti začali šomrať na Hebrejov,

že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy.

² Dvanásti teda zvolali zhromaždenie učeníkov

a povedali: „Nepatrí sa, aby sme my opúšťali Božie slovo a obsluhovali pri stoloch.“³

Preto si, bratia, vyhlíadnite spomedzi seba sedem osvedčených mužov,

plných Ducha a múdrosti,

ktorých ustanovíme na túto službu.

⁴ My sa však budeme plne venovať modlitbe a službe Slova.“

⁵Táto reč sa zapáčila celému zhromaždeniu;

vyvolili si Štefana,

muža plného viery

a Ducha Svätého,

ďalej Filipa, Prochora, Nikanora, Timóna, Parmenasa a Mikuláša, prozelytu z

Antiochie.

⁶ Postavili ich pred apoštolov,

modlili sa

a kládli na nich ruky.

⁷ Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov v Jeruzaleme mimoriadne rástol.

Aj veľký zástup kňazov sa tejto viere podvolil.

Prvotné poznámky z pozorovania textu

Čo predchádza rastu učeníkov? To, že **Božie slovo sa šíri**. Vidíme to explicitne v poslednom verši, ale aj implicitne z vysvetlenia apoštolov, prečo ten problém je tak závažný. Ak sa oni budú starať o dôležitú vec – menovite jednotu v cirkvi, odrazí sa to na menej kvalitnejšom a menej častejšom kázaní a učení Božieho slova.

Ohraničenie textu : na začiatku „**Počet učeníkov rástol**“, na konci „**počet učeníkov mimoriadne rástol**“ (vyznačené žltou farbou) – a teda to, čo je medzi tým, môže ohroziť rast učeníkov. Čo je to, čo môže ohroziť rast cirkvi? Na prvý pohľad nejednota cirkvi spôsobená (internacionálnym?) konfliktom. No pri pozornejšom čítaní vidíme, že problém je hlbší – ak majú apoštoli riešiť tento konflikt, museli by ubrať zo služby slova. Na konci vidíme, že problém je zažehnaný – slovo sa cez apoštolov šíri a počet učeníkom mimoriadne rastie.

Božie slovo ako priorita apoštolov. Text červeným ohraničuje apoštolský návrh riešenia – výber diakonov. Naznačuje to, že za ustanovením diakonov, musíme vidieť prioritu kázania Božieho slova.

v.4 – služba slova a MODLITBA. Zaujímavé, že priorita služby slova je spojená s modlitbou. Iste všetci kresťania sa majú modliť. Iste aj diakonská služba je sprevádzaná modlitbami. Ale je dobré vidieť, že apoštoli hovoria: „*toto je naša priorita – modlitby a služba slova*“. Resp. by sa dalo povedať, že služba slova a modlitieb ide ruka v ruke. Slúžiť slovom v modlitbách odkázaní na Boha.

Výber diakonov. Vidíme, že apoštoli udávajú kritéria na výber diakonov a hovoria zboru (spoločenstvu), aby si vybrali takýchto ľudí spomedzi seba. To hovorí o tom, že tí ľudia sa **už** správajú ako diakoni, už robia prácu diakonov.

Spôsob ustanovenia diakonov. V texte vidíme, že je to zbor, ktorý vyberá, a sú to apoštolovia, ktorí určujú požiadavky a ktorí nakoniec aj ustanovujú kladením rúk a modlitbou. Presbytersko-kongregačný model?

Úloha apoštolov. V texte je možné zachytiť, akú úlohu zohrávali apoštoli v danej situácii.

- 1) Rýchlo identifikovali problém a jeho závažnosť
- 2) Pracovali v tíme (opakovane v texte: „*dvanásti*“)
- 3) zvolali zhromaždenie; zapojili ich do riešenia problému
- 4) vedeli čo je ich priorita a komunikovali to zhromaždeniu

- 5) delegovali úlohu diakonom
- 6) zadali biblické požiadavky na diakonov
- 7) ustanovili - kládli ruky a modlili sa

IMPLIKÁCIE:

Apoštoli preukázali v danej situácii múdre a kvalitné tímové vedenie. Pri raste cirkvi bolo múdre vedenie nevyhnutné. Už sú viac potrebné vnútorné štruktúry a lepšia organizácia. Kým pri malom počte sa dajú robiť veci spontánne a kazateľ, ako *švajčiarsky nôž*, robí všetko a všade, pri väčšom počte je delegovanie a rozpoznanie svojich úloh a povolaní nevyhnutné.

Okrem toho, že apoštoli konali promptne a múdro, vidíme, že autor textu zdôrazňuje, že tento problém riešili ako tím. Už nestačilo ako v Sk 2, keď sa len Peter postavil a vysvetlil situáciu, tentokrát konajú všetci jednomyselne spolu.

Úloha diakonov. V texte vidíme aj niečo o úlohe diakonov:

- 1) Služba diakonov napomohla k jednote cirkvi a k jej rastu
- 2) Diakoni uvoľnili apoštolov pre ich prioritu služby slova a modlitieb
- 3) Ich úloha spočívala vo vedení praktických vecí

Komentáre:

Mená v 5. verši. Všetky mená sú gréckeho pôvodu, čo by naznačovalo, že boli vybraní adekvátne k danej situácii, keďže to boli grécky hovoriace vdovy, ktorým sa vraj nedostávalo toľko pozornosti. John Stott však argumentuje, že to je len špekulácia a nemôžeme to vedieť. Preto si to ako detail v kázni nepoužijeme a sústredíme sa na veci, ktoré sú tam jasne napísané.

„V tých dňoch...“ v 1.verši Kedy sa to dialo? V tých dňoch – keď počet učeníkov rástol. Teda autor hovorí, aký bol kontext tejto udalosti. Cirkev rástla a s ňou rástla aj potreba lepšej organizácie a delegovania. Zároveň, keď vidíme frázu „v tých dňoch“ pozeráme, čo sa stalo predtým. A v predchádzajúcom verši vidíme: *„Každý deň neprestajne učili v chráme i po domoch a zvestovali evanjelium, že Ježiš je Mesias.“* (5:42). Prečo rástol počet učeníkov? Preto, že apoštoli neprestajne hlásali evanjelium.

„Šomrat“ v 1. verši. Slovo ktoré je v gréčtine použité, je také isté, ako sloveso, ktoré LXX prekladá, keď Izraeliti šomrali na Mojžiša (Ex 16:7).

Helenisti a Hebreji v 1.verši. Helenistické vdovy boli židovky, ktoré odišli žiť preč z krajiny a žili v tzv. diaspórach. Hebrejské boli domáce židovky. Napätie medzi týmito skupinami jestvovalo – Helenistické vdovy boli farizejmi považované za akési druhoradé židovky. Avšak od Letníc začalo byť toto napätie neopodstatnené.

„Nepatrí sa...“ v 2. verši. John Stott tvrdí, že fráza *nepatrí sa, aby sme opúšťali Božie slovo..*, v žiadnom prípade nehovorí o nadradenosti služby apoštolov. Skôr ide o rôzne úlohy a rôzne povolania.

„Dvanásti/apoštolí“ v 2. a 6. verši. Vidíme, že autor zdôrazňuje, že v riešení tohto problému boli zainteresovaní všetci apoštolí. Kým v predchádzajúcich kapitolách vidíme ako sa Peter postaví a komunikuje, vysvetľuje, tentokrát vystupujú apoštolí spoločne ako celok. Naznačuje to, že apoštolí viedli prvú cirkev ako tím, tzv. *„pluralitné vodcovstvo“*.

„...plných Ducha a múdrosti“ v 4. verši. Prikláňame sa k názoru, že fráza, plní Ducha, nehovorí o nadprirodzenosti či mimoriadnosti ich služby, alebo o duchovných daroch, skôr hovorí o tom, že títo muži boli veriaci. Prijali Ducha Svätého, keď sa obrátili a podľa Ducha aj žili. Neboli výnimoční, ale žili výnimočne. Byť plní múdrosti bola adekvátne charakteristika diakonov, keďže ich služba spočívala v praktickom vedení; v práci s peniazmi i ľuďmi; v organizácii, atď...

„Táto reč sa zapáčila celému zhromaždeniu“ v 5. verši. Vzhľadom na kontext CB je užitočné si všimnúť akú rolu pri rozhodovaní hrá spoločenstvo. Na jednej strane spoločenstvo je výrazne zahrnuté do riešenia daného problému, no na strane druhej, spoločenstvo nie je to, ktoré brainstormuje, kladie požiadavky na diakonov, či dokonca hlasuje, čo s tým. To je v našom texte úlohou apoštolov. Aj keď sme v trochu inom kontexte (nemáme už apoštolov,...), je dobré stále sa vracieť a pozerať ako fungovala prvá cirkev v otázke cirkevných štruktúr.

Štruktúra textu:

Tento text veľmi jednoducho a prirodzene rozčlení na menšie kompaktné celky. Avšak najprv slovíčko k výberu textu ako celku:

V prvom aj v poslednom verši máme zmienku o **raste učeníkov**. To čo však prichádza hneď po tomto vyjadrení je problém, ktorý narušuje túto dynamku šírenia evanjelia. Na konci je táto fráza „**počet učeníkov rástol**“ vygradovaná príslovkou „mimoriadne“ a faktom, že dokonca kňazi sa pripojili k viere. Takže s týmto ohraničením textu prichádzame k podrobnejšej štruktúre:

- v. 1 Problém nejednoty v prvej cirkvi.
- v. 2- 4 Riešenie apoštolov
- v. 5 -6 Výber a „ordinácia“ prvých diakonov
- v. 7 Mimoriadne pozitívny výsledok riešenia problému

Pre zjednodušenie a zakomponovanie do kontextu navrhujeme takúto štruktúru:

- v. 1 **Problém** ohrozujúci rast cirkvi
- v. 2- 6 **Riešenie** cez ustanovenie diakonov, (kt. uvoľňujú apoštolov k zvestovaniu slova)
- v. 7 Pozitívny **výsledok**: Božie slovo sa šíri → cirkev rastie

Takýmto zjednodušením nevidíme veľa dôležitých detailov, takže ešte ukážeme posledné najpodrobnejšie rozdelenie:

- v. 1 Konflikt narušujúci jednotu a rast v prvej cirkvi.
- v. 2 a 4 Priorita apoštolov – služba slova
- v. 3 Návrh apoštolov vybrať kvalifikovaných diakonov spomedzi seba
- v. 5 – 6 Spoločenstvo vyberá, apoštolovia ordinujú
- v. 7 Mimoriadne pozitívny výsledok riešenia problému

KONTEXT:

a) KONTEXT KNIHY

Musíme mať na zreteli, že kniha Skutky apoštolov je po Evanjeliu podľa Lukáša autorovým druhým dielom. Teda akási druhá časť. Pánty na ktorých sa Evanjelium a Skutky ap. otáčajú je udalosť **nanebovstúpenia**, zachytená v poslednej kapitole prvého diela a prvej kapitole druhého. A práve tam, máme dôležitý text:

Lk 24:46-47

v.46: Tak je napísané, že Kristus bude trpieť, tretieho dňa vstane z mŕtvych

v. 47: a v jeho mene sa bude všetkým národom, počnúc od Jeruzalema, hlásať pokánie na odpustenie hriechov.

A kým sa prvá časť Lukášovho diela dá zhrnúť veršom 46, tak potom verš 47 zhrňa Skutky apoštolov.

Skutky apoštolov sú teda o tom, že tak jasné ako bolo, že Kristus trpel a bol vzkriesený, tak jasné je, že evanjelium sa bude šíriť k všetkým národom.

V knihe to vidíme vyjadrené aj gréckym slovom „*dei*“ (musí sa stať), ktoré sa tak veľmi často v knihe opakuje. Evanjelium sa musí šíriť do celého sveta. Bude sa! Isto! Inak povedané Skutky hovoria o nezastaviteľnom Božom pláne šíriť evanjelium do celého sveta.

Vyjadrené to je aj opakovaním správy: „**slovo Božie sa šírilo a počet učeníkov rástol**“, v kľúčových momentoch šírenia evanjelia cez Judsko, Samáriu a do Pohanského teritória.

Autor Lukáš zaostruje v knihe na vzkrieseného Pána - **Ježiša Krista**. Kniha Skutkov apoštolov je viac o skutkoch Boha, ktorý napĺňa svoj zámer cez Duchom zmocnených zvestovateľov nesúcich evanjelium Ježiša Krista. Prvá cirkev v Skutkoch je obrazom toho, čo robí vzkriesený Ježiš. Odkazuje na neho a pokračuje v Jeho misii.

b) BEZPROSTREDNÝ KONTEXT

Ak celé Skutky apoštolov rozdeľujeme na základe Sk 1:8, podľa toho ako sa evanjelium šírilo: „*prijmite moc a budete mi svedkami*“:

- v Jeruzaleme a v Judsku kapitoly 1 - 7
- v Samárii kapitoly 8 - 12
- až do posledných končín sveta kapitoly 13 – 28,

tak potom sa nachádzame na sklonku prvej časti, kedy sa formuje prvá cirkev v Jeruzaleme.

V predchádzajúcich kapitolách vidíme, že apoštolovia sú sformovaní (kap. 1), naplnení Duchom Svätým (kap. 2) a všetko je pripravené na vznik a rast prvej cirkvi. Apoštolovia **zvestujú slovo**(2:14-36; 3:11-26; 4:31; 5:42) a **Pán pridáva** nových a nových zachránených nasledovníkov(2.47;). V kap. 4 a 5 vidíme, že ani keď sa Satan snaží **zvonku** ohroziť šírenie Božieho slova a rast cirkvi, nedarí sa to. Boží zámer nemožno zastaviť. V kap. 5 a 6 vidíme, že nebezpečenstvá ohroziť Boží zámer prichádzajú nielen zvonku(prenasledovaním), ale aj **zvnútra**.

V 5. kapitole je to pokrytectvo, ktoré je rázne zastavené, a v našom texte je to narastajúca nejednota. V kontexte teda vidíme, že **nič nemôže zastaviť Boží zámer**, aby cirkev, cez šírenie slova, rástla a Božia transformujúca zvesť o záchrane dosiahla do celosvetových rozmerov. A toto musíme mať v hlave, keď pristupujeme k 6:1-7.

Bezprostredne po našom texte vidíme v praxi prvého diakona Štefana (o ktorom je aj v našom texte najviac detailov). Je to muž, ktorý: *„je plný milosti a moci a činí veľké znamenia a zázraky medzi ľuďmi“* (Sk 6:8). To nám pomáha k vykresleniu povahy diakonov. Diakoni nie sú len obsluhovači stolov. V skutkoch vidíme, že sú to muži plní viery a Ducha Svätého. Kým v 6:1-7 máme načrtnuté požiadavky na diakonov, ďalej v kapitole to vidíme v praxi. SK 6:8n nám vykresľujú týchto zvolených diakonov. Ďalšieho diakona Filipa vidíme v 8.kap., ako si ho Boh používa na dôležitú úlohu posúvať evanjelium za hranice Judska. Svojou evanjelizačnou službou prispieva k rozširovaniu cirkvi na pohanskom území.

BIBLICKÁ TEOLÓGIA

Kniha Skutky apoštolov hrá dôležitú rolu v celom biblickom príbehu. Skutky sú akýmsi pántom medzi Starým a Novým zákonom. Ak by sme nemali túto knihu, nevedeli by sme, ako sa z Božieho ľudu – Izraela stal **nový Boží ľud**, ľud zo všetkých národov a kultúr. Kniha vysvetľuje a odpovedá, **kto sme my ako novozmluvní veriaci**, ako sa evanjelium dostalo k pohanom, ako vznikala cirkev.

Mnoho prorokov hovorilo o dni, kedy Boh zhromaždí ľud zo **všetkých národov**. Kým to bol Boh, ktorý rozdelil jazyky počas stavania babylonskej veže a bol to on, ktorý prikázal Izraelitom, aby sa nemiešali s okolitými národmi, teraz v Skutkoch vidíme, kam smeroval Jeho veľký plán so svetom. Kým prorok Habakuk prorokoval o čase, kedy bude *„zem plná poznaním Božej slávy“*, Skutky vykresľujú ako sa toto môže diať.

Mnohé udalosti v Skutkoch ap. sú **vyvrcholením biblického plánu vykúpenia** a sú istým spôsobom jedinečné a **neopakovateľné**. Preto by sme mali k aplikáciám z tejto knihy pristupovať opatrne. Byť pomaly v tom, kedy je naratív predpisný a kedy opisný. Napr. zoslanie Ducha Svätého je udalosť, ku ktorej sa stále vraciame a žijeme z toho, ale už nikdy sa nezopakuje v našich kruhoch. Takisto musíme byť opatrní pri aplikácii príbehov, kde sú nadprirodzené zázraky, výnimočné udalosti, atď.

TAK ČO TEDA CHCEL AUTOR POVEDAŤ A PREČO?

Hlavná myšlienka textu:

Kvalifikovaní diakoni svojou praktickou službou uvoľňujú apoštolov pre službu slova na modlitbách, a tým cirkev môže rásť v jednote i v kvantite.

Zámer autora (cieľ):

Vedz, že Boží nezastaviteľný zámer šíriť evanjelium, ide aj cez múdre vedenie starších a diakonov. Preto:

KAZATELIA/STARŠÍ: priorizujte službu slova a modlitieb

ZBOR: Modlite sa za takéto múdre vedenie diakonov a starších

Možné aplikácie:

- 1) Určite text ukazuje na **prioritu kázania**. V histórii cirkvi boli kazatelia, učitelia slova pokúšaní preorientovať svoju prvoradú prioritu – viesť zbory Božím slovom a zameniť to s riešením aktuálnych potrieb veriacich. Takéto pokušenie je stále aktuálne aj dnes. Ak kazateľ nemá čas, čo je tá jediná vec ktorú urobí? Je to príprava kázne, či niečo iné...?
- 2) Ak chceme, aby cirkev rástla, potrebujeme múdre **tímové vedenie** starších, ktorí vedia, čo je ich prioritou. Ak sa zbor zväčšuje z povedzme 20 členov na 50, potrebuje takisto diakonov, ktorí budú múdro zastrešovať rôzne dôležité praktické veci. Áno, je to Pán Boh, ktorý v konečnom dôsledku pridáva učeníkov, ale robí to cez múdre jednomyseľné tímové vedenie starších (a diakonov).
- 3) **Nezastaviteľný Boží zámer** ide aj cez problémy, ktoré prináša zväčšovanie cirkvi. Na zreteli musíme mať kontext knihy, ktorý hovorí o nezastaviteľnej expanzii evanjelia do celého sveta. Ani opozícia zvonku, ani problémy zvnútra nemôžu zastaviť Boží zámer. Tento zámer sa deje. Boh cez evanjelium mocne pôsobí. Ale nie len naširoko, ale aj do hĺbky.

V poslednom verši máme zachytenú túto dynamiku. Evanjelium siaha do šírky – lebo počet učeníkov rastie, a zároveň do hĺbky – lebo vidíme až kam siaha evanjelium „*aj veľký počet kňazov uveril*“⁷². Evanjelium má nesmiernu moc, a toto evanjelium sa šíri. Nezabúdajme na to, ale postavme sa na túto pravdu!

⁷² Zmienka o „kňazoch“ v Sk 6:7 je významná. Bola to práve tá skupina, ktorá až do tejto chvíle bola v najväčšej ofenzíve voči evanjeliu. Toto nám pripomína silu evanjelia. Práve táto skupina zinscenovala a zapríčinila smrť Ježiša. Ich viera v Krista, neskôr v Skutkoch, je ukázkou moci evanjelia a Božej milosti aj tým, ktorí nenávidia Ježiša. (Justin S. Holcomb; *Acts: A 12-Week Study*. Dostupné na thegospelcoalition.com)

PRÍLOHA 2 KÁZEŇ SKUTKY 6:1-7

Text kázne:	Skutky 6: 1 – 7
Názov kázne:	Starší, diakoni a rast cirkvi
Hl. myšlienka kázne:	Boží zámer, aby sa evanjelium šírilo ide aj cez vnútorné problémy zväčšujúceho sa zboru, cez verných starších a diakonov stojacích na svojom mieste.
Cieľ kázne:	Vedz, že Boží nezastaviteľný zámer šíriť evanjelium, ide aj cez múdre vedenie starších a diakonov. Preto: KAZATELIA/STARŠÍ: priorizujte službu slova a modlitieb ZBOR: Modlite sa za takéto múdre vedenie diakonov a starších

Body kázne:

PROBLEM OHROZUJÚCI ZBORY

PRESVEDČENIE APOŠTOLOV

RIEŠENIE cez ustanovenie zbožných diakonov

POZITÍVNY VÝSLEDOK

ÚVOD

Dobre ráno, budeme pokračovať v našej sérii: Nezastaviteľní. z knihy skutkov sv. apoštolov.

Ktorú by sme najradšej premenovali – skutky osláveného Ježiša cez apoštolov zmocnených Duchom Svätým .

Ak nesledujete túto sériu s nami, a ste tu prvýkrát – Tak nezastaviteľní preto – lebo v tejto knihe vidíme, že nič a nikto nezastaví Boží zámer šíriť evanjelium do celého sveta... Ani krutá opozícia z vonku ani pokrytectvo zvnútra... Dnes pôjdeme ďalej..

HÁČIK Ale dovoľte sa mi najprv spýtať: Čo očakávate od cirkvi, čo by som chcel aby videli naši priatelia....

SU 2 nebezpečenstva kde by sme mohli dôjsť - 2 extrém - 2 chyby –

- 1) Teologická ale nie milujúca (zavrieme dvere a ideme sa učiť) zanedbávanie skutkov.

- 2) Ale možno opačný problém – predstavujeme si cirkev kde sa veci dejú, kde pomáhame bezdomovcom, kde vítame ľudí.-... ale neni tam veľa modl. Stretnutí, neni tam zdravé učenie... ale to nevedia, lebo sa tomu nevenujú.

Dnes uvidíme, ako sa prvá cirkev s týmto popasovala/vysporiadala...

1. PROBLEM ohrozujúci zbory

Keď dávame CV do novej práce, nemáme tam zoznam zlyhaní. Keď rozprávame svoj príbeh, kedy sme 38 x niečo pokazili a 39 sa už podarilo, tak povieme len o tom 39. pokuse. „Viete čo sa mi podarilo...?“

No autor Lukáš, keď opisuje prvú cirkev, tak o **zlyhaní**, či **probléme** píše. Je zaujímavé, že sa rozhodol, nám tento príbeh o zlyhaní napísať.

Že sa nehanbil.

A že to pokladal za dôležité.

Prvá cirkev doteraz...vyhrá, vyhrá, vyhrá...a zrazu teraz zlyhanie.

Naozaj doteraz len výhry.

- Náhrada Mateja za Judáša ako 12eho Apoštola - **výhra**.
- Počkanie na Svätého Ducha až kým neprišiel - **veľká výhra**.
- Petrova kázeň - **výhra**.
- Prví konvertiti - **výhra**.
- Všetci majú spoločné veci - **výhra**.
- Uzdravenia - **výhra**.
- Príde aj prenasledovanie zvonka - ale nedajú sa - **výhra**.
- Príde pokrytectvo zvnútra - ale netolerujú to - **výhra**...

A zrazu dnes problém, ktorý môže znamenať PREHRU.

Autor chce, aby sme videli tento problém - **A preto musíme zbystriť. Lebo ide o niečo vážne.** Pozrite na prvý verš a posledný.

verš 1... “v tých dňoch, keď rástol počet učeníkov...”

Verš 7... “Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov v Jeruzaleme mimoriadne rástol...”

Hovorí na začiatku a na konci to iste - počet učeníkov rastie - Božia misia rastie – je nezastaviteľná - Názov našej série. Začína a konci veľmi dobrou správou - **ľudia prichádzajú k Bohu - cirkev rastie**. No medzitým (taký sendvič) – medzitým je problém, zlyhanie. Určite Lukáš chce aby sme vedeli tento súvis. Ako súvisí tento problém s tým, že rástol počet učeníkov.

Tento problém ohrozuje rast cirkvi. Preto chceme pozorne sledovať, čo je to za problém a ako sa s ním prvá cirkev popasovala. Tak, čo je to za problém, ktorý ohrozuje rast cirkvi?

NEJEDNOTA CIRKVI, pozrite verš 1:

1 V tých dňoch, keď rástol počet učeníkov, helenisti začali šomrať na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy.

Poznáte literárny pojem “zvukomaľba?” Zvukomaľba alebo onomatopoeja je keď slovo znie ako jeho význam... keď slovo znie ako to čo opisuje. A šomranie je presne také slovo pre mňa. ...šomranie šomranie šomranie... Znie to ako to, čo to opisuje...

Autor tu schválne opisuje toto šomranie presne tak, ako je opísane šomranie Izraelcov v starom zákone - keď sú vyslobodení z Egypta - neprejde veľa času a Izraelci začnú šomrať voči vedeniu - Mojžišovi a Aaronovi - začnú šomrať, a tiež kvôli jedlu... A Boh to bral vtedy veľmi vážne.

Prečo šomrú tu, v našom texte? O čo tu ide?

Ide tu o to, že cirkev sa mala starať o vdovy.

Vtedy nemali ženy prácu tak ako dnes, nemali poistenie pre úmrtie blízkeho - a ak im zomrel manžel a nemali v rodine niekoho kto by sa postaral, tak cirkev si zobrala na seba tuto zodpovednosť - a denne im doniesli jedlo.

Lenže niektorým sa dostávalo menej pozornosti. A nielen to, ale malo to aj svoje etnické napätie...Mame totižto dve skupiny v cirkvi v Jeruzaleme. **Helenistov** a **Hebrejov**. Toto sú dve rozlične etnické, kultúrne skupiny - v podstate grécky židia a hebrejsky Židia.

Helenisti - Židia ktorí sa viacmennej asimilovali, prispôbili gréckej kultúre – majú niektoré ich tradície, hovoria po grécky... opustili od starých vecí - prispôbili sa trendom – v podstate takí progresívci (Takí Slovenskí západniari.)

A Hebreji boli Židia, ktorí sa držali tradícií, stále hovorili aramejskí. Takí konzervatívci. (Slovenskí východniari možno)

Napätie medzi týmito skupinami bolo známe. Grécki židia boli farizejmi považovaní ako druhotriedni. No pozor v prvej cirkvi je tato rivalita veľký problém. Totižto teraz sa formuje cirkev - komunita, ktorú založil Ježiš, keď svojou smrťou zrušil všetky tieto spory. A všetkých veriacich zjednotil do svojho mena.

Preto to je veľký problém...

Apoštoli sú si vedomí, že tento problém treba riešiť.

Veď ako môže cirkev rásť, keď noví ľudia prídu a počujú krásne evanjelium o zmierení v Kristovi, a potom vidia ako toto evanjelium nefunguje v ich spoločenstve. Je veľmi dôležité, aby cirkev žila to, čo rozpráva, aby ľudia videli premieňajúce evanjelium...

Tak ...apoštoli si vyhrnú rukávy a idú na to... **lenže** predtým, ako prídu s riešením, nám autor textu dosť jasne ukazuje, ešte jednu vec. Veľmi dôležitú vec - ich **presvedčenie**.

Z toho textu to priam kričí na nás.

Lebo ak by apoštoli začali riešiť tento problém bez presvedčenia ktoré v texte vidíme, a prebrali by iniciatívu kŕmiť vdovy, a prestali by robiť to čo robia, bola by to fatálna chyba. Problém by bol o mnoho väčší ako nejednota cirkvi. Ohrozilo by to misiu a povahu cirkvi.

Slovo by sa prestalo šíriť!!! Cirkev by stratila svoju misiu. Svoje srdce svoju povahu, prečo existuje.

Toto ich presvedčenie je kľúčové, tak sa na to pozrime:

2. PRESVEDČENIE (priority) APOŠTOLOV

Pozrite verše: 2, 4, 7 ...nepatrí sa, aby sme opúšťali službu slova, budeme sa plne venovať slovu a modlitbám a 7 - slovo sa šírilo...

Ja viem, že keď čítame napr. verš 2

Zbystrime, že čo - "Nepatrí sa aby sme obsluhovali pri stoloch" → ho ho ho ... veľkí apoštoli..

A už by bolo v Novom čase = *apoštoli zrazu vravia, že sú príliš dobrí na to, aby obsluhovali pri stoloch.*

Nie nie nie. Toto sa tu teraz nedeje.

Naopak apoštoli svojim pevným presvedčením zachránili celú situáciu v prvej cirkvi. Ich presvedčenie tu hrá kľúčovú rolu.

Ved' si to predstavte, celé napätie v skutkoch je, že evanjelium sa bude šíriť do celého sveta, ale ako sa môže šíriť ak tí, ktorí sú k tomu poverení a zmocnení, začnú prestierať stoly.

Áno o vdovy musí byť postarané, ale takisto platí, že Božie slovo musí byť zvestované.

PRIKLAD – riaditeľ školy... začal by opravovať skrinky, projektory, videl by neumytú chodbu... Kto by riešil kontakt s mestom, kto by odpovedal na maily, kto by viedol učiteľov a posielal by ich na školenia.... Nejde o to, že on to nemôže spraviť, lebo je veľká ryba, ale bolo by hlúpe, ak by to robil.

Apoštoli jasne vedeli kde sú ich priority! Aj v situácií keď s rastom cirkvi prichádzali rôzne praktické problémy – apoštoli neochvejne stáli vo svojich prioritách – služba slova a modlitby.

Vidíme, že nestačilo len zažehnať krízu, lebo potom by prišla ďalšia a ďalšia... Zbor ktorý nemá praktické problémy nie je zdravý misijný zbor. Lebo keď zbor rastie prichádzajú aj rôzne problémy či príležitosti.

Super, že nám Lukáš vykreslil tento problém, lebo jasne vidíme, čo majú apoštoli – a dnes by sme povedali - vedenie cirkvi - robiť. Aké sú ich priority!

(... je to hrozbou aj pre nás... prioritou držať zbor postavený na Božom slove...) zvlášť pre kazateľov ale my všetci.... !

A keď vidíme a chápeme priority apoštolov, aby cirkev mohla rásť až teraz prichádzame k riešeniu problému vo veršoch 3 – 6.

Čo by sme robili my? Aké by bolo naše riešenie?

Čítajme(od 2): (text)

3. Múdre RIEŠENIE - CEZ USTANOVENIE zbožných DIAKONOV

Tak čo bolo riešením tohto problému ktorý rozbíjal jednotu cirkvi?

Diakoni. Ustanovenie úradu diakonov – služobníkov.

Apoštoli, vedení Svätým Duchom si v našom texte počinajú veľmi múdro pri riešení tohto problému. Už sme videli, že rozpoznávajú svoje priority – to je prvá vec, ktorú sa vedúci cirkvi musia učiť a ďalej vidíme:

- 1) Fungujú ako tím – verše - ďalej:
- 2) Zapájajú celé zhromaždenie do riešenia
- 3) Delegujú (pali Č. - príklad)

A tak máme služobníkov – diakonov, ktorí sú povolani aby múdro organizovali distribúciu jedla v zbore. Tento nápad je perfektný – apoštoli sa môžu venovať zvestovaniu slova a o vdovy bude postarané. A tak ľudia môžu počuť evanjelium i vidieť evanjelium v praxi.

Títo chlapi boli obrovským darom pre prvú cirkev... A môžu byť aj dnes...

Títo chlapi chápali, že zvestovanie slova je nevyhnutné a postavili sa do praktickej služby ktorá stelesňuje slovo a ktorá odbreňuje apoštolov aby oni sa mohli venovať kázaniu.

Anglický kazateľ Martin L. Jones ukázal na 3 veci v ktorých diakoni musia vidieť prioritu duchovných záležitosti a služby slova:

*Je zle dať obsluhovanie stolov pred kázanie Božieho slova, pretože je tiež nesprávne **dať človeka pred Boha**. Lebo v skutočnosti je to vlastne problém tohto sveta. Človek je v centre, človek je všetko... Takže je zle dať človeka pred Boha. A po druhé rovnako zle je dať **telo pred dušu**. Inými slovami, my sa nemýlime len o Bohu, ale my sa mýlime aj o človeku. Čo je človek? Podľa modernej teórie je človek len telesná schránka a preto musíme robiť všetko, aby sme uspokojili svoje telo (fyzické potreby). Dať mu množstvo jedla, pitia, oblečenia, medicíny, množstvo sexu... A napokon nie je úplná hlúposť a tiež najväčšia tragédia, dať **čas pred večnosť**? Nasýtenie tela je len dočasne, ale prichádza deň, v životoch všetkých nás, kedy nám už nebude záležať na jedle, a kedy nám jedlo už vôbec nepomôže. Už bude po všetkom....*

Keď sa v cirkvi vyskytol praktický problém – diakoni boli riešením. Títo chlapi neboli len zaplňači medzier. Len nejaké bábky, ktoré vložíme tam kde apoštoli nepôjdu. Boli to muži plní Ducha a múdrosti.

Pozri verš - O dvoch z nich budeme vidieť ďalej v skutkoch. Štefan podá perfektnú a mocnú kázeň po ktorej ho zabijú, Filip posunie evanjelium do Sýrie.

Toto boli to muži ktorí chápali prioritu slova, boli to chlapi ktorí odrážali Ježišov príklad služby a boli to chlapi ktorí vedeli viesť v týchto praktických záležitostiach.

Takýto diakoni - obrovský dar pre cirkev.

Musíme byť nesmierne vďačný za našich diakonov - Janka a Marfiho...

Aký to malo výsledok ? verš 7.

4. Pozitívny VÝSLEDOK

Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov v Jeruzaleme mimoriadne rástol.

Aj veľký zástup kňazov sa tejto viere podvolil.

Aký je výsledok? Slovo sa šíri a preto počet nasledovníkov Ježiša rastie.

Mimoriadne rastie. Je to úžasná správa, že evanjelium siaha do šírky. Mnohí sa pridávajú. A ešte úžasnejšia je že siaha aj do hĺbky. Aj veľký zástup kňazov sa obrátil. Tak ťažká cieľová skupina tej doby. Práve táto skupina prenasledovala cirkev, táto skupina osnovala Ježišovu smrť. A je to práve táto skupina, ktorá po tejto udalosti robia pokánia a pridávajú sa k spoločenstvu.

Úžasná správa.

Tak veľmi by sme to chceli vidieť aj v našom zbore.

Ale ak to chceme vidieť, musíme držať službu slova a modlitieb na prvom mieste. Je tak veľa príležitostí stratiť našu pozornosť z Božieho slova a zamestnať sa x inými vecami.

Kazatelia i starší majú milión pokušení stratiť svoju prioritu služby slova a modlitieb. Toľko vecí, situácii príde cez týždeň, ktoré musia riešiť.. Ale ak si starší dovoľ sa ma spýtať, ak je zle a ťažko a nič nestíhaš, čo je to jedine čo musíš urobiť, čomu sa venovať? Ak by si mal čas len na jednu vec, čo to bude? Zamerala sa na Božie slovo a modlitby?

A všeobecne toto platí aj pre nás všetkých. Na čo sa sústreďuješ v živote?

Poviem to na príklade manželstva.

Ak chcem budovať lepšie manželstvo. Čo pomôže viac?

To, že sa sústredím moju manželku, budem ju viac pozývať na rande, viac času s ňou tráviť, viac o nej rozmýšľať.... Naozaj pomôže ak sa sústredím hlavne na ňu? Nebude lepšie, ak sa v prvom rade sústredím na Krista a na Jeho názor ako byť dobrým manželom, na Jeho slovo

ktoré o tom hovorí a ktoré ma ťahá k nemu? Aj keď sa to zdá akokoľvek divné, verím, že toto je cesta k lepšiemu manželstvu. Sústrediť sa na Krista a potom na manželku.

Ak chceme, aby náš zbor bol jednotný a láskavý, iste je veľa čo môžeme prakticky urobiť, ale najdôležitejšie a to prvé čo preto musíme urobiť je sústrediť sa na slovo.

Buďme zameraní na slovo. A modlime sa za nových verných diakonov a starších, ktorý nás budú v tomto viesť. Jedni majú v tomto inú rolu ako druhí, ale zámer diakonov i starších je ten istý – aby sa slovo Božie šírilo a počet učeníkov rástol.

Slovo musí ostať v centre našej pozornosti. Len tak to funguje. Takto to nastavil Boh. Takto to vidíme v službe Ježiša Krista.

V evanjeliách vidíme, že Ježiš – miloval svet úplne až na smrť na kríži, on je ten ktorý uzdravoval, kriesil... žil ukázkový život služby... ale jeho zámer v evanjeliách bol vždy pritiahnúť ľudí späť k Bohu cez Jeho slovo. Marek 1

Ježiš vtedy uzdravil mnohých postihnutých, ktorých trápili rozličné choroby, vyhnal mnohých démonov a nedovolil im hovoriť, lebo ho poznali.³⁵ Nadránom, zavčasu, ešte za tmy vstal a vyšiel von. Odišiel na osamelé miesto a tam sa modlil.³⁶ Šimon a tí, čo boli s ním, sa ponáhľali za ním.³⁷ Keď ho našli, povedali mu: „Všetci ťa hľadajú!“³⁸ On im povedal: „Podme inde, do blízkych mestečiek, aby som aj tam kázal; ved' nato som prišiel.“³⁹ Chodil po celej Galilei, kázal v ich synagógach a vyhánal démonov.

Nečudo, že Peter, Ján a ďalší povedali, že sa chcú venovať službe slova... Učili sa od svojho Majstra

A tak, cirkev – rodina: Modlime sa za naše priority. Modlime sa za verných starších i diakonov, aby sme videli ako evanjelium siaha do šírky i do hĺbky.

Môžeme vidieť skutky apoštolov v našej dobe? Môžeme lebo evanjelium ktoré kázali bola Božia zvesť – a toho istého Boha máme i my. Zmocnení boli tým Duchom, ktorého máme i my. A zvesť ktorú hlásali, môžeme hlásať i my.

Nech nám dá Boh silu tomuto veriť a podľa toho i žiť. Modlime sa.

PRÍLOHA 3 KÁZEŇ: ZJAVENIE JÁNA 2:12-17

TEXT Kázne: ZJ 2:12- 17

BIG IDEA TEXTU: Pán pozná situáciu v kt. sa cirkev v Pergame nachádza a súdi ju za jej kompromisy s kultúrou

AIM: Cirkev musí žiť bez kompromisov, tam kde sa nachádza

BIG IDEA KAZNE: Ježiš postavil cirkev uprostred sveta aby žila odlišne, bez kompromisov

NÁZOV KAZNE: CIRKEV kompromisov

ÚVOD

Ako reagujete, keď vám príde pošta?

Dôležitý dopis, v GMAILY môžeš nastaviť prioritu dôležitosti hviezdikami – tak tento by mal všetky hviezdčky... zbystríš, pomaly prehltnieš, nadýchneš sa...

TEXT Tento list ste dostali aj vy vo vašich bibliách. Tak poďme ho spoločne čítať

ZJ. Jána 2: 12-17

Kto je odosielateľ?

Pozri Verš 12. 2-sečný meč - z iných textov z SZ aj NZ vieme -> B. SLOVO, kt. Boh rozsudzuje čo je PRAVDA, preto vo v.16. metafora - **mečom svojich úst.**

Dnes to bude veľa o pravde, **pridržiavaníu** sa učenia... všimni v.13, v.14, v.15

Preto kto je odosielateľ? Ako sa Ježiš predstavuje?

Preto sa Ježiš predstavuje ako ten ktorý je **Pravdou**, ktorý bude súdiť podľa svojho slova. Ktorého slová ukazujú čo je čierne a čo biele.

Tak si predstav, že Ježiš Pán Pánov, z ktorého úst šľahá dvojsečný ostrý meč je pripravení súdiť či sa my pridriavame Jeho slova, alebo sa prispôbujeme svetu.

Výčitka zboru v Pergamene je, že nepostrážili učenie a začali robiť kompromisy. Cirkev ktorá sa namočila do svetského zmýšľania.

A kým sa pozrieme detailne na tento list. Chceme sa s Vami zamyslieť nad tým, aký má byť, resp. nemá byť, vzťah cirkvi a kultúry v kt. cirkev žije.

Sú 2 najčastejšie poly, extrémny

- Izolovať sa od kultúry (všetko sekulárne je zle, politika je zla, ekonomika je zla...)
- Splynúť s kultúrou

Nemôže byť v izolácii za múrmi kláštorov, kostolov či modlitební. Ale nemôže ani splynúť so svetom. Musí byť hodnotovo odlišná.

A to sú vlastne 2 body kázne.

- o CIRKEV žijúca (neizolovaná od)vo svete
- o a SVET v CIRKVI

1. CIRKEV ŽIJÚCA VO SVETE

Takže dnes sa znova posunieme ďalej v našej okružnej ceste po zboroch v Malej Ázii 70 km od Smyrny na Sever do mesta Pergamon.

Pergamon bolo administratívnym, politickým sídlom rímskej vlády, čo robilo pre kresťanov v tomto meste veľmi nebezpečným miestom na život.

No nielen to...

Pergamon bolo aj náboženským centrom:

- práve tu bol obrovský chrám zasvätený uctievaniu božského Augusta
- veľký oltár Zeusa – boha bohov.
- Liečiteľské centrum a svätyňa boha hada – Asklepia (doteraz ten obraz vidíte na logách lekární a liekov)

Takže architektonicky pestré, ale pre vtedajších kresťanov veľmi temné až démonické miesto. V tom čase jedno z najtemnejších v Ázii. Tu stali v tesnej blízkosti brány B. kráľovstva a brány moci pekla. A tu bola situovaná cirkev. Nie v nejakom bezpečnom gete ale priam na boj. Línií.

Nie je div, že ho Boh nazýva **miestom Satana** – pozri ako v..13 začína a končí.

Toto je Pergamon. Vitajte v Pergame.

A práve tu sa nachádza Ježišova cirkev. Spoločenstvo kresťanov. Práve tu! Nie v izolácii od sveta, ale v srdci vtedajšej kultúry a uctievania.

Vidíme že byť cirkvou v Pergamone vôbec nebolo ľahké. Ak ten zbor tam mal fungovať musel čeliť mnohým výzvam. Antipas zomrel. Ale ani zabitie Antipa ich existenciu nenarušilo. Tak ako v Smyrne aj tu kresťania prežívali prenasledovanie.

Život kresťanov v Pergame stal veľa obetí. No aj v takomto meste Boh chcel mať svoju cirkev. Na mieste, kde **býva Satan**.

Všímaj čo píše Ježiš : „**Viem, kde bývaš**“

V každom zbore hovorí, že on POZNÁ... v Efeze Ja znám tvoje skutky, v Smyrne Ja znám tvoje prenasledovanie, a teraz ja znám tvoje prostredie. **Znám kde bývaš**.

Ja viem kde bývaš.

Úžasné slová povzbudenia. Je to fest ťažké miesto na život – ale **ja to viem**. Ja som ťa tam dal. Nezapúdajte, že to je Jeho cirkev on ma sviatnik v rukách.

A Pán cirkvi vie, kde bývame aj my.

Kde vlastne bývame?

Nitra – komunistická, zatuchnutá, statická, skorumpovaná, individualistická (naša ulička – mesto duchov. Keby sa mohlo tak zákaz zhromažďovania sa), formálne náboženská či fašistická... ???

„Vatikán na Slovensku“

Ja tu nebývam dlho, a možno by ste vedeli doplniť nejaké prívlastky... (o tom sa veľmi rad pri káve s niekým porozprávam)

Od viacerých ľudí som počul, že evanjelikály sa v Nitre nemajú ľahko.

Avšak ak Boh poznal Pergamon, Boh dobre pozná aj našu milú Nitru. Boh vie aká je tu kultúra. Boh vie ako pomaly tu ide evanjelizácia. Boh vie, Boh tu dal svoju cirkev a On ju aj vedie. A tak ostaňme verní aj my malička odnož Jeho veľkej cirkvi. Malé spoločenstvo spolu s ďalšími v tomto meste. Dôverujme Bohu

A tak, cirkev sa nesmie izolovať od sveta. Ani my sa nesmieme uzavrieť od života v Nitre, Boh nás tu postavil, aby sme svietili a žili životom, ktorým nás sám Kristus učí.

Otázky na leto : ČO pre teba znamená žiť v Nitre? Ako si zapojení do života v Nitre? Neizolujeme sa ? Máme radi našich susedov, kolegov, predavačky v obchodoch,.... počúvame ich príbehy a vieme im zdieľať aj tie naše?

2. SVET V CIRKVI

Cirkev v Pergame bola pochválená za to, že odolala Satanovým útokom prenasledovaní v tak ťažkom meste. Keď na kresťanov tlačili, či cisár je Pán alebo Kristus – verne odpovedali Kristus – ako vidíme pri Antipovi. V prenasledovaní sa **pridržala sa** Ježišovho mena a nezapreli vieru (ako vidíme v **13**). Ale predsa ju Ježiš prísne karhá!

PREČO?

...lebo sa pridržala aj iných vecí.

Čítajme 14 – 15

*„No iba toto mám proti tebe: máš tam ľudí, čo sa **pridržajú** učenia Bileáma, ktorý učil Baláka zvádzať synov Izraela, aby jedli mäso obetované modlám a aby smilnili. **15** A aj ty máš takých, čo sa **pridržajú** učenia Nikolaitov.“*

Prísne ju karhá, lebo dovolila a vpustila do vnútra falošné učenie. Ktorý pozmenili morálku cirkvi a zmixovali hodnoty cirkvi so svetskými prejavmi.

A to je ten 2. bod – keď nielen je cirkev v svete, ale keď je SVET V CIRKVI.

Ján tu porovnáva a úzko spája učenie Bileáma a učenie sekty Nikolaitov, alebo Mikulašencov (v inom preklade)

- **Bileám** (Balám) - možno niektorí poznáte príbeh Baláma a oslice, ako kráľ Balák zavolať tohto proroka, aby preklal Izrael, no On naopak mu požehnal no hneď o kapitulu ďalej sa dozvedáme: (ak chcete si to otvoriť je to v 4. knihe Mojžišovej **25 kap.1 - 6**) Izrael tak ako dnešná cirkev bol povolaný aby žil inak ako pohania a bol mu svetlom, aby mohli spoznať Boha. Za žiadnu cenu sa nesmeli pripodobniť pohanským nab. Lebo to by bolo úplne kontraproduktívne k Božiemu zámeru so svetom. Boh si povolal malý ťažkopádny národ Izrael, aby žil vo svete odlišne. (Preto tak radikálne s tým musel Mojžiš jednať).

Keď sa pýtate, podobne ako ja som sa pýtal, čo to má s prorokom Bileámom – tak pozrite 31, 16

*Mojžiš im vyčítal: Prečo ste nechali nažive všetky (midijanske) ženy? **16** Ved' práve ony na **Bileámovu** radu zvádžali Izraelitov, aby pre Peóra opúšťali Hospodina.*

Takže naozaj to bol Bileám, kt. naviedol, alebo radil midijanským ženám ako zviest' Izrael. V skratke Bileám využil, že Izraelsky chlapi mali slabosť na ženy a zase midijanske ženy ich namočili do modloslužby.

A tak aj keď o nikolaitov nevieme veľa, už vidíme, kde pisateľ listu smeruje.

- **Nikolaiti** boli teda heretická sekta v cirkvi, kt. sa usilovala o kompromis s pohanskou spoločnosťou.

Najpravdepodobnejšie hlásali, že duchovná sloboda im umožňuje praktizovať hocičo aj modlárstvo a nemravnosť.

Sloboda ktorú máme v Ježišovi sa stala povolením hrešiť.

A to bol veľký problém. Vidíte, **Satan je nebezpečnejší ako prefíkaný, ľstivý had, než revúci lev.**

Cirkev v Pergame odolala tlaku prenasledovania. No pustila a tolerovala falošných učiteľov, ktorí zviadli mnohých v cirkvi. Cirkev sa namočila kultúrou doby. Začala robiť kompromisy. Už to nebolo mesto svietiace na vrchu, ale zapáchali sa jej pouličné svetla kultúry. Strácala svoju svätosť. Už skoro nebola odlišná. Prelínali sa hodnoty cirkvi a sveta.

Toto je veľké nebezpečenstvo práve pre krajiny ako sme my, kde možno Satan neútočí až tak z vonka ale zvnútra – ako ľstivý had. – v tomto musíme byť zvlášť opatrní.

Možno niekto povie, že by nikdy nerelativizoval to čomu verí. No pozor.

Lebo sekulárna kultúra je **vzduch, ktorý dýchame**.

Denne to inhalujeme cez správy, tel. programy, reklamy, facebook Nie je to tak, že niekto kričí na nás, čomu musíme veriť. Ale niektoré svetonázory sú nám v bežnom živote predkladané ako samozrejmosť.

Rozhovor o potratoch (kňaz, ktorý pomáha ženám, kt. nechceme otehotneli. Chcel som vedieť aké sú možnosti, ako sa dá pomôcť.... no k tomu tam ani nedošlo samozrejme – ten článok mal jasný smer – strašne subjektívne otázky, kt. predpokladali, že je jedno čo ten kňaz robí – je vadný, lebo žena má právo potratu a bodka.)

Veď tak to je, hovoria. Je jasné, že embryo nieje len fázou vývoja človeka, ešte-nie-človek. Je samozrejme, že ten kto je bohatý a vládne v nejakej sfére je zlodej... Je samozrejme, že neexistuje rozdiel v rolách žien a mužov... a zo včerajších článkov v novinách a udalosti v BA

mám pocit, že ak nie si za dúhovú farbu, tak ti dávame zelenú (a to nemyslím sagana :D) kto ma uši rozumej...:D). Na Slovensku dýchame vzduch nejakého **liberálneho humanizmu (kt. si dokonca dáva ešte prívlastok kresťanský)**, alebo na druhej strane **extrémistického konzervatívneho nacionalizmu**.

A často je to také nenápadné a my sme takí slepí. Lebo je to všade okolo nás.

Mnohí kresťania relativizujú Božie slovo, preto aby neboli takí hrubý k nášmu okoliu. Možno aj za cenu dobrých, ušľachtilých motívov relativizujeme bibliu – myslíme si že je neaktuálna a zastaraná.

Ale keď pozeráme do tohto textu. - Ježiš je pripravený súdiť cirkev s mečom svojich úst. On povedal ako to je. My máme bibliu, takže žiadna výhovorka nám nepomôže. Mám bázeň pred tým.

Dávajme pozor na kompromisy. Buďme múdri v kultúre, ktorej sa nachádzame, ale buďme odlišní.

Čítal som jednu knihu o tom ako sa venovať mladej generácií. Veľmi dobrá kniha. Autor písal o tom, že koľko sa hovorí o tom, že to je generácia XYZ že to čo platilo niekedy pre nich neplatí a že čo všetko musíme rozumieť. No on hovoril, že 2 veci stačia – LASKA a ORTODOXIA.

My sa niekedy snažíme priblížiť k sekulárnym ľuďom a myslíme, že svojimi presvedčeniami ich odstrašíme... Ale často je to naopak.

Mnohí hľadajú spoločenstvo, ktoré to s bibliou myslí vážne. Ktoré naozaj stojí za svojimi presvedčeniami. Ktoré naozaj aj žije podľa nich. Odlišne.

Rozmýšľajte, ak ľudia prídu do cirkvi hľadajú niečo odlišné, ak žijeme podľa biblie, tak to nájdú.

O1: Možno sa zamysli na chvíľku, aké sú kompromisy dnešnej doby pre teba pokušením? Lebo nebezpečenstvo robiť kompromisy je veľké

Q2: Nevnímaš slobodu v Kristu ako príležitosťou k hriechu?

ZAVER – Tak teda, ... kto zvíťazí

- Čo ma teda robiť cirkev kompromisov v Pergamone?
- Čo máme robiť my?

Je pre nás ľudí kompromisov nádej ? **verš 16**

Kajajte sa..... je vážne slovo - ale je to slovo nádeje. Boh nám ešte dáva šancu.

Aj keď len niektorí odbočili – všetci sa kajajte.

Učí nás to o spoločnej identite a zodpovednosti, kt. ako cirkev máme.

Prečo sa kajať ? prečo sa meniť? Pozri v.17. To je motivácia.

Skrytá manna – kým cirkev s kompromismi si pochutnávala na pohanských oslavách, Ježiš svojim verným víťazom sľubuje nebeské jedlo. Títo nebudú vynechaní z kráľovskej hostiny vo večnosti.

Biely Kamienok – dostávali atléti keď zvíťazili ako vstupenku k oslavnej hostine. Ježiš sľubuje tým, kt. ostanú verní prístup ku kráľovskému veľkolepému stolu.

A možno teraz sa **kresťania cítia ako lúzeri**, ako vyvrheli, ale Ježiš aj nám pripomína, že všetci ktorí vytrvajú sú víťazi. A víťazi získajú prístup na oslavu za kráľovským stolom.

A už nie ako starí, hriešni a slabí ale s novým menom. **S novou identitou** ktorá je v Kristovi v našom víťazovi. On zvíťazil a robí nás víťazmi.

A to je to posledné čo sľubuje, **NOVÉ MENO**, KTORÉ NEBUDE NIK POZNAŤ.

Prestav si to Najvyšší sudca dejín, ktorý Ti šepká nové meno – „Si môj, získal som si Ťa“, a ktorý Ťa pozýva na kráľovskú hostinu. Nie je to úžasne?

Ako pripomienku toho, budeme za chvíľu sláviť vo VP.

Ale nezabúdajme: My môžeme zvíťaziť len v Ježišovom víťazstve.

Zj. Jana je kniha o víťazstve... ...krvácajúceho baránka. Divný paradox.

Všimni ZJ. Jána 5.5-6:

Čo počuje – kto je víťaz? LEV Z JÚDY, kráľ, **čo vidí** ? – zabitý baránok

Lebo tie naše malé víťazstva bitiek s kompromismi sú možné len preto, že vojnu vyhral Ježiš na kríži. Zabitý baránok a ten vedie svoj ľud víťazov. Víťaz.

A teraz zbiera svoj ľud rôznych rás a veku, ktorí stoja v Jeho víťazstve.

Tak ak sa vrátim k tej prvotnej otázke? Vzťah kultúry a cirkvi

Ako žiť v Pergame? Ako žiť v Nitre? Ako žiť v kultúre, v ktorej sa nachádzame?

- Riešením neni **ani izolácia** od sveta
- A **ani splynutie** so svetom.

Podľa mňa, najlepšie to vieme povedať ak povieme že cirkev ma slúžiť svetu ako Ježiš slúžil nám a dal svoj život.

Asi najlepšie je sa **pozerat' na Krista** – on prišiel na tento svet, aj keď bol Boh stal sa človekom a fungoval v kultúre ktorej sa nachádzal, **obliekal sa** ako sa obliekali ľudia v danej dobe a v danej krajine; **jedol to** čo jedli oni; **rozprával ako** rozprávali oni.

Ale na druhej strane mal jasne **odlišné hodnoty**, nesplynul s presvedčeniami ani Rimanov ani židovských duchovných farizejov či saducejov... **Nikdy** necúvol v rôznych arg. diskusiách. **Držal sa slova**, **Ani** keď ho Satan pokúšal a prekrúcal slova; **ani** keď ho náboženský predstavitelia pokúšali.

Jasne odlišný.

Držal sa pravdy.

Čo je biele ma byť biele, čo čierne ma ostať čierne.

Teraz tento Ježiš píše dopis tomuto mestu v sakra ťažkom prostredí a hovorí – JA VIEM KDE BÝVAŠ.

Ježiš vie kde sa ako zbor nachádzate, vie o Nitre, vie o Bratislave, vie aj o Giraltovcich, či Hermanovciach. V rôznych mestách sú rôzne pokusenia a rôzne ťažkosti. No ten, ktorý ma ostrý dvojsečný meč Pán Pánov hovorí: Ja znám, Ja poznám tvoju situáciu. Rozumiem tomu. Ja som ťa tam dal.

Sú to **vážne slova**(keď ten ktorý drží meč pripravený súdiť celý svet povie ja ťa dokonale poznám), ale sú to **slová povzbudenia** – lebo tento Pán je v tomto s nami a naša situácia mu neje ukradnutá.

Bohu **neje ukradnuté**, že sme v Nitre a v kultúre, ktorá je aká je.

Ale **tiež mu nie je jedno ako sa správame**. A či nerobíme kompromisy !!!

Tato séria z poslednej knihy ma zobúdzia z apatie môjho komfortu. Lebo tento obraz slávneho Krista, ktorý príde súdiť mečom svojich úst, nie často vidíme.

MODLITBA

Pomôž nám pridržať sa tvojho slova, nerobiť kompromisy a žiť v Nitre ako svetlo sveta.
Amen

PRÍLOHA 4 KÁZEŇ: NÁHUM 2

Názov: BOŽÍ SÚD nad JEHO NEPRIATEĽOM

Uvedenie: Minulý týždeň sme začali kázať knihu Náhum. Nie veľmi známa kniha, ani obľúbená. Malo komu visí na WC (v kuchyni) veršik z tejto knihy: „*Pustošina, postošina všetko je spostošené*“, alebo čo sa robia kresťanské kalendáre – ešte som nevidel, žeby niekto tam na mesiac trebárs Január mal: „*Hospodin je horlivý a trestajúci Boh. Pomstiteľom je Hospodin, vládca rozhorčený.*“ No táto kniha je Božie slovo, ktoré hovorí do našich životov. Je to kniha **povzbudení Božieho ľudu, že on vykoná súd nad jeho nepriateľom**. Celý ten koncept „súdiaci Boh“ sa dnes už vytráca a to nie len pri neveriacich ľuďoch ale tiež v kresťanských kruhoch – preto by sme mali dobre počúvať Náhumovú zvesť.

>**Text:** Náhum 2

>**Intro:** Som proti tebe. Aké to je keď ti niekto povie – Som proti tebe? Predstav si Kiko, že prídeš do **školy** a nejaký obávaný žiak ti povie – Som proti tebe, Alebo ak kolegovia v práci povedia -

Predstav si **manželstvo**, kde ti manžel/ manželka dáva najavo – Som proti tebe. Úplne to zmení všetko. Rozbitá rodina.

Šef v práci – „Som proti Tebe“ (asi by som chodil do práce pokakaný)

A predstav si, že Boh, Pán pánov, Stvoriteľ všetkého, ten ktorý dáva ďalší dych,... stojí pri tvojich dverách a hovorí: „Som proti tebe“ ... brrrr hrozivá predstava.

Ako to vyzerá keď Hospodin zástupov – Pán vojska povie: „Som proti tebe“? O tom kreslí Nahum farebný obraz v 2.kap. Ak si ako ja, tak pre teba slovné spojenie Boží súd znie fádne, ako nejaká teologická pravda, ale nevieš si veľmi predstaviť tu hrôzu a ako to môže vyzeráť. Náhum z čiernobieleho faktu, o tom že Boh príde súdiť, kreslí farebný obraz, kde to môžeš vidieť, cítiť, predstavovať si.

Prečo?

povzbudiť Izrael – svoj ľud. Izrael v tom čase bol pod tyraniou Asýrie, vtedy asi najsilnejšej veľmoci ... A Náhum úplne konkrétnymi obrazmi vykresľuje a povzbudzuje Izrael že Boh ho zachráni, a že to nesú len abstraktne slova – ale, že Boh naozaj príde so svojou

spravodlivosťou reálne a konkrétne. ...preto je Nahumova zvesť – radostná zvesť o pokoji.
(Nh 1:15)

(-povzbudzuje Izrael, že Boží súd bude vykonaný.)

Podme sa teraz spolu pozastaviť nad troma historickými udalosťami, kedy Boh povedal:
„Som proti tebe“

1. 612 BC -> zničenie Ninive -> Svätý Boh a jeho nepriateľ NINIVE
2. 30 AC -> Golgota -> Svätý Boh a jeho nepriateľ JEŽIŠ
3. ??AC -> posledný súd -> Svätý Boh a jeho nepriateľ MY

Nahum opisuje zničenie Ninive ako film, nepridáva novu teologickú pravdu, ale dáva tomu farbu. Nepolemizuje, neanalyzuje, ale hádže nás rovno do bojovej scény, ako z filmu.

Zhubca (Pustošiteľ) tiahne proti tebe.

Zhubca už vykročil a niet cesty späť. Bitka začína, alebo skôr skaza a smrť začína? Nejdú bojovníci ktorí si to idu rozdať a uvidí sa kto vyhrá – ide zhubca – ide smrť. A preto tie výzvy ako:

„Stráž pevnosť! Sleduj cestu! Priprav sa! Pozbieraj sily! “

sú čistou iróniou. Prečo? Lebo to Boh ide pomstiť svoj ľud. A jeho súd je definitívny.

A všimnite si ako nezadržateľne jeho súd prichádza:

v.4 – v.5

Cítiš tú dynamiku, tú takú urgenciu, tú energiu, rýchlosť?

Vozy šialene behajú po uliciach, s rachotom sa predbiehajú, sú ako fakle, ako blesky...

Boží súd nad Ninive nezadržateľne prichádza...

Babylonské vozy – neviem ako si to predstavujete vy, keď to počujete – ja pod slovom voz si predstavím ako babka dedko s celou rodinou idu na drevenom voze zbierať bandurky na pole – No v tej dobe voz – znamenal to čo pre nás tank.

Skúsme si predstaviť tú scénu – **stromy sa trasú, zakrvavené štíty mužov, šialene rútiace sa vozy.** ...to takto prichádza Hospodin súdiť svojho nepriateľa

A teraz Nahúm zmení kameru a zaostrí na Ninivčanov. Úplný chaos.

(v.6)

...čo sa to stalo? čo to na nás prichádza? Bežia k hradbám, no už je neskoro.

cítiš tú paniku?

...útočná sila útočníkov je tak obrovská, že najväčšie najobávanejšie, údajne nepremožiteľné mesto je v neskutočnej panike...

...až nakoniec : v.7-8. Koniec prichádza veľmi rýchlo, žiadne známky boja, len skaza – zničenie. Nepremožiteľná Asýria, padla rýchlejšie ako sa obyvatelia stihli spamätať.

Ninive bolo strategicky vybudované okolo riek, čím malo zabezpečiť bezpečie, no práve to sa otočilo na ich vlastnú škazu. Rieka Tygris rozbila časť hradieb, čo otvorilo mesto a to bolo následne zničené. Boží súd je prekvapivo rýchli, rázny a devastujúci. A to preto lebo Boží hnev nad hriechom je tak vážny a spravodlivý. A to vidíme od začiatku Božieho príbehu. pamätáte si, kedy Boh ešte súdil vodou svojich nepriateľov? (Noe; Egypt,..)

Takže Boh súdil a aj teraz súdi. Aj keď vieme z histórie, že v roku 622 to bola Babylonska armáda, ktorá zničila Ninive – zároveň vieme, že to bol Boh sám so svojim súdom, ktorý rozprášil Ninivčanov.

A poďme ďalej a pozri aký je Boží súd nad Ninive devastujúci a hrozný.

...8b – 10 mocné mesto plné zlata – čo mu mohlo dávať pocit bezpečia je teraz vyprázdnené.

Obliehanie, zničenie, odvedenie do zajatia a rabovačka -> To nepremožiteľné mesto je úplne dobité a vyprázdnené.

Pustatina, pustina, všetko je spustošené!

Zronené srdcia; podlomené kolená; Všetci sa trasú a všetky tváre zbledli.

V origináli, ale je to cítiť aj tu, je to napísané ako len frázy – sekvencia obrazov, také záblesky z filmy.

Autor nám teraz nechce nič vysvetľovať, len nám hádže pred tváre obrazy úplnej devastácie mesta, obrazy hrôzy, ... Taký hrozný je Boží súd proti Ninive. Taký veľký je Jeho hnev nad hriešnym mestom. Lebo On sám je spravodlivý, svätý.

Zronené srdcia; podlomené kolená; Všetci sa trasú a všetky tváre zbledli.

Aké hrozné je upadnúť do rúk živého Boha.

v(12- 13)

Mocný lev – kráľa Ninive, ktorý je obrazom sily, neporaziteľnosti, ten ktorý drancoval a ničil – čo sa stane keď sa stretne s Božím súdom?

No kde si teraz ty silný lev? Kto sa ťa teraz bude báť? Kde je tvoja sila? Izrael si ani nevedel predstaviť, žeby mocná Asýria mohla tak skončiť. No cez tieto obrazy môžu vidieť ešte väčšiu silu ktorú má Pán Boh. oproti ktorej sila Ninive je len výsmechom. Ninive bude zničené. Ale naozaj sa to stane? Izrael to počúval a možno sa pýtal naozaj môže byť neporaziteľné Ninive rozprášené? Áno, lebo je to sám Boh kto ho ide zničiť.

v.14 ..ja, ...ja, ...ja

Takto hrôzostrašné to vyzerá keď Boh niekomu povie – Som proti tebe.

Fúuuuha. Si povieš, tak tam by som nechcel byť, Nechcel by som byť na mieste Ninive. Ale počkaj ešte a presuňme sa niekoľko rokov dopredu...

...Boží nepriateľ... JEŽIŠ Kristus

Ale poďme teraz o niekoľko sto rokov dopredu a pozrime sa ešte na jednu historickú udalosť kedy Boh povedal „Som proti tebe “ a teraz Boží súd bolo vidieť ostrejšie. (*vysvetliť prečo???*)

(Mk 14: 32-36) – Ježiš vystrašený, zdrvený – Prestavme si tú úzkosť, čo Ježiš musel prežívať tú noc. Prečo? -> lebo musí vypiť Boží súd (kalich Božieho hnevu). A on poznal Otcov hnev, On bol tam keď Boh rozprášil Ninive. Predstavte si ešte raz Boží súd nad Ninive, ale teraz namiesto Ninivčanov dosad'te Ježiša a pochopíte prečo je v Getsemane Ježiš vyľakaný na smrť. Ježiš sa ide postaviť so všetkými hriechmi sveta pred Boha, ktorý zničil Ninive na prach. Aj mojimi aj tvojimi, a presne ako Ninive dostalo spravodlivý výsmech – Kde je ten veľký lev – Ježiš dostáva výsmech od tých za ktorých zomiera – Mk 15: 16-20)

A nakoniec prijíma od Boha najhroznejší verdikt „Som proti tebe“ , keď hovorí *Eli Eli Lama Sabachtani – Prečo si ma opustil?!*

Ale počkať Ježiš nebol nepriateľ Boží – on bol Jeho Syn -> Prečo sa Otec správal k nemu ako k najväčšiemu nepriateľovi?

Lebo Kristus zobral na seba všetko, čo otec tak bytostne spravodlivo nenávidí. Stal sa Božím nepriateľom, kvôli našim hriechom, ktoré niesol.

Ježiš bol súdený, aby my sme nemuseli počuť to hrozne – „Som proti tebe“ od Pána celej zeme.

Čiže čím viac vidíme aký hrozný je Boží súd, tým viac začíname rozumieť Božej láske, ktorú máme v Ježišovi.

...Boží nepriateľ... MY

Ale ešte viac zaostríme obraz Božieho súdu. Pri Ninive pomocou Nahumovho filmu, môžeme vidieť (ako Boh hrozne súdil svojho nepriateľa). Pri Ježišovi môžeme vidieť, ako vážne Boh berie zlo, že poslal a neušetril svojho jediného Syna, aby odpykal náš súd. Ale ešte jedná udalosť má prísť, kedy príde Ježiš v sláve súdiť živých i mŕtvych a definitívne sa vysporiada so zlom. Vtedy budeme najjasnejšie na vlastné oči vidieť Boží neodvratný, hrôzostrašný, finálny súd. Vtedy bude rozhodnuté.

A tak ako Nahum kreslí obraz o budúcnosti Božieho súdu nad Ninive, tak apoštol Ján kreslí obraz o našej budúcnosti Božieho súdu.

ZJ. Jána 20: 11nn

Predstav si ten obraz, že stojíš pred Bohom, ktorý vieš, že nenávidí hriech. Aké to bude? Boh ktorý vyprášil Ninive, Boh ktorý neušetril ani svojho Syna, keď niesol naše hriechy. Veľký biely trón, všetci mŕtvi a knihy ich skutkov sa otvárajú a stojíš tam ty. Akú emóciu ti to dáva? Čo to s tebou robí?

Koho ide Pán Boh trestať teraz? Kto je jeho nepriateľom? Všetci ľudia. Možno si myslíme, že my sme v podstate dobrí – ale to nás bohužiaľ neospravedľuje od toho aby sme raz stáli pred Božím súdom. pozeraj na ten obraz – mŕtvi, malí i veľkí a najvyšší Boh, ktorí otvára knihu našich životov a ide súdiť podľa skutkov... stále sa cítiš komfortne?

Čo my, CB v Nitre, sme lepší ako Ninive?

(Ilustrácia Žid – SS <žid sa roztriasol z toho keď po vojne zistil, že ten ktorý ho šikanoval a nepredstaviteľne desivo týral jeho priateľov je obyčajný človek. Taký ako všetci. >)

Budeme tam stáť všetci a bude to „osobka“. A niektorí budú naozaj počuť to najhoršie čo môže byť: „Som proti Tebe – nepoznám ťa.“ Nechceme to zažiť.

Rozmýšľal som ako som sa pripravoval, že problém je ten, že my veľmi neveríme žeby Boh mohol byť tak prísny, tak vážne brať hriech. Nie je to tak? Mnohí kresťania ani už neveria na peklo a Boží súd. Rozmýšľal som nad tým, kým ma na škole nezastavila jedna žiačka: „Pán učiteľ on mi robil zle.“

Hľadala spravodlivosť, hľadala rozsúdenie jej sporu u niekoho kto je postavený vyššie. A my všetci hľadáme.

To asi neje najšťastnejší príklad, ale koľkokrát keď sa hádam s Nátaliou a nevieme z toho výstí, túžim po tom keby teraz niekto nestranný prišiel a ukázal ako to je, dal tomu poriadok. A nielen keď my sme obeťou hľadáme spravodlivý súd, ale my chceme aby aj ten bodrel v nás mohol byť uprataný. Niekedy sme tak zamotaný v našich životoch, že chceme aby niekto prišiel a ukázal nám, čo robíme zle. A to nehovorím ako veľmi očakávame Boží súd ak sme obeťou. My zúfalo túžime po Božom súde. Tak veľmi chceme, aby niekto urobil poriadok s týmto pokazeným svetom raz a navždy.

A tak žijeme v napätí - chceme súd, ale nechceme byť odsúdený. –

Túžime mať sudcu a ale nechceme počuť – „Som proti tebe“.

ČO s tým?

Ignorovaním Božieho súdu to nevyriešime. Morálnym životom tiež nie. Len odovzdaním sa Ježišovi – Sudcovi, ktorí bol súdený pre nás. Len toto vyrieši to veľké napätie, dilemu ako mať súd a nebyť súdený. Ako stáť tam, keď sa knihy otvoria, ale tešiť sa z toho, že vedľa nás stojí ten, ktorého sa držíme a ktorý nám tieto zle skutky odpustil.

A len takto správa o Božom súde môže byť pre nás povzbudením, tak ako bola aj pre Izrael. Ak patriš do Jeho ľudu, budeš sa tešiť na posledný deň.

Ale zároveň sa budeš s bázňou horliť o pobožný život – vediac, že pobožnosť nie je priepustkou od Božieho súdu, ale vďačnou reakciou naň. Amen.